

Sindikat in z njim vsi delavci moramo biti nosilci uresničevanja zakona o združenem delu

Več kot 180 predsednikov osnovnih sindikalnih organizacij po Iskrinih TOZD, predsednikov mladinskih osnovnih organizacij in delegatov skupščine ZP se je konec minulega tedna udeležilo dvodnevnega seminarja v Poreču. To izredno pomembno srečanje so sklicali sindikalna in mladinska organizacija ter skupščina Zdrženega podjetja, njegov namen pa je bil zlasti seznaniti samoupravne in politične aktiviste z nalogami, ki nam jih nalagajo ustava in zakon o združenem delu ter sindikalni, partijski in mladinski dokumenti.

V soboto, 18. decembra, so udeležencem med drugimi predavali predsednik komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu Roman Albreht, sekretar za organizacijo v Zvezi sindikatov Slovenije Slavko Grčar in generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs. Povzetke iz njihovih govorov objavljamo v tej številki na drugem mestu.

Drugi dan seminarja so se udeleženci najprej ločeno sešli na dve seji — na sejo izvršnega odbora koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata ter letno sejo sveta Zveze socialistične mladine SOZD Iskra. Na obeh srečanjih so podrobno proučili dejavnost obeh organizacij v letu, ki se izteka, ter spregovorili o načrtih za delo v prihodnje. Po zaključku teh dveh zasedanj so se udeleženci ponovno sešli na skupno sejo ter na njej preučili vlogo in naloge sindikata ter mladine v Iskri. O osnovni problematiki delovanja obeh organizacij sta spregovorila predsednika Jože Čebela in Miloš Pavlica. Njunima izvajanjima je sledila izredno bogata razprava. V njej sta med drugimi sodelovala predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Klavs in sekretar republiškega sindikata delavcev elektrokovinske industrije Slovenije Srečko Mlinarič.

Udeleženci seminarja so se med povratkom v Ljubljano ustavili še v Pineti pri Novi Gradu. Ogledali so si zemljišče, kjer naj bi Iskra gradila prepotrebni počitniški center. Z načrti, pa tudi s problemi, ki onemogočajo začetek graditve tega, za Iskrine delavce nujnega objekta, je samoupravne in politične delavce seznanil direktor Počitniške skupnosti Janez Silc.

Seminar v Poreču je po mnenju vseh udeležencev izredno dobro uspel. Zdaj pa je seveda vsekakor najpomembnejše to, da bodo udeleženci svoje izkušnje in to, kar so pridobili na seminarju, posredovali drugim delavcem, vsi pa moramo začeti enotno in usklajeno uresničevati zakon o združenem delu, ta „zgodovinski dokument delavskega razreda“, kot ga je označil predsednik republike in zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito.

O seminarju bomo v našem glasilu še obširno poročali, v eni prihodnjih števil pa bomo začeli objavljati tudi izvajanja, ki sta ju imela na seminarju Roman Albreht in Slavko Grčar.

Ekonomske problematike ne moremo reševati brez urejenih dohodkovnih odnosov

Udeležencem seminarja je spregovoril tudi podpredsednik Izvršnega sveta Slovenije in predsednik komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu Roman Albreht. Njegov referat, kakor tudi referat sekretarja za organizacijo v republiških sindikatih Slavka Grčarja bomo v

nju samoupravljanja v SOZD izhajajoč iz ustave in zakona o združenem delu.

„S tem, ko smo sprejeli novi zakon se je naša naloga dejansko šele začela, ne pa tako kot nekateri mislijo, da je zdaj vsega konec. S samim sprejetjem nismo še ničesar naredili. Ostvarili smo le osnovo za delo v prihodnje, res

vanje ekonomskih odnosov pa je tista osnova, oziroma ključ, pri kateri moramo začeti, da bomo zakon lahko uspešno uresničevali. „Hiše ne moremo graditi pri strehi, pa tudi ne na slabih temeljih, ker se nam bo sicer podrli,“ je opozoril ugledni gost.

In na katerih vozliščih reprodukcije je treba izvesti spremembe, da bomo lahko poleg primarnih ekonomskih uredili tudi druge odnose iz zakona o združenem delu? Prvo takšno vozlišče je vsekakor ekonomski polo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB 30 — LETNICE VOJNE INDUSTRIJE JUGOSLAVIJE IN 35 — LETNICE JLA

Priznanja ZP Iskra in njenim strokovnjakom

V pritlični sejni dvorani naše stolpnice je bil v ponedeljek, 20. decembra t. l. proslava 30-letnice jugoslovanske vojne industrije in 35-letnice jugoslovanske ljudske armade. Na proslavi so sodelovali predsednik izvršnega sveta Andrej Marinc, član predsedstva SRS Jože Lončarič, podpredsednik skupščine SRS Beno Zupančič, člani izvršnega sveta skupščine SRS Miha Butara, Milan Osredkar in Ivo Klemenčič, Tone Kovič, predsednik mestne skupščine Ljubljana ter Hugo Keržan, predsednik skupščine Ljubljane Center ter drugi. S strani združenja industrije orožja in vojne opreme Jugoslavije pa sta na proslavi sodelovala tudi generalni direktor združenja

Generalni direktor ZINVOJ Bora Milenković pozdravlja prejemale plaket.

Bora Milenković in njegov pomočnik Momčilo Mihajlovič;

Po državni himni je zbrane goste in udeležence najprej pozdravil predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir

*Srečno in uspehov
polno novo leto 1977!*

Gostje na naši proslavi 30-letnice vojne industrije Jugoslavije.

Klavs, nato pa predlagal izvolitev delovnega predsedstva: podpolkovnika Miodraga Radosavljevića, Staneta Preskarja, Jožeta Čebela, Franca Križnarja. V nadaljevanju je predsednik skupščine ZP Vladimir Klavs podal referat o razvoju naše vojne industrije in delu Iskri v njej. Izvajanja Vladimira Klavs v celoti objavljamo na tretji strani.

Generalni direktor ZINVOJ Bora Milenković je nato izročil plakete na zastavi ter zlate in srebrne plakete, pri čemer je za uvod poudaril delež, ki so ga pri razvoju jugoslovanske vojne in-

dustrije imeli Iskra, Institut Jožef Stefan, elektro in strojna fakulteta ter strokovnjaki Iskri, ki so ob praznovanju 30-letnice vojne industrije Jugoslavije prejeli ta priznanja.

V imenu vseh, ki so prejeli plakete ZINVOJ, se je zahvalil Rudi Jančar, slednji pa je spregovoril še predsednik aktiva ZP Iskra Franc Križnar, ki je za konec čestital k prazniku naše ljudske armade.

Za konec proslave je zapel nekaj pesmi Študentski oktet, udeleženci proslave pa so imeli nato skromno zakusko.

— C —

Vnovič nagrade dr. Vratislava Bedjaniča

Ob 20-letnici tovarne je Iskra Tovarna električnih aparatov ustano-

ISKRA—AVTOMATIKA

vila „Nagrada dr. Vratislava Bedjaniča“. K nagradi je pristopil še Iskrin Raziskovalni inštitut. Tako je tovarna podeljevala nagrade za diplomsko in magistrsko delo, bivši IRI pa za doktorske dizertacije in magistrsko delo, vse s področja avtomatizacije in zaščite.

Od študijskega leta 1974/75 pa zapisujeta omenjene nagrade TOZD Tovarna električnih aparatov in rejev TELA in TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav SVN kot pravna naslednika Tovarne električnih aparatov.

Nagrade so namenjene doktorjem in magistrdom elektrotehniških znanosti ter diplomantom elektrotehniških fakultet v Jugoslaviji in se podeljujejo le na njihov predlog.

Tako je bila v torek, 14. decembra v mali sejni sobi Kluba delegatov SRS že sedmič podelitev nagrad dr. Vratislava Bedjaniča. Komisija v sestavi: prof. dr. Anton Dolenc, prof. Mihajlo Golubović in prof. dr. Anton Ogore-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Tov. Roman Albreht med svojim izvajanjem na seminarju v Poreču.

našem glasilu objavili v prihodnjih številkah v celoti, tokrat pa smo zapisali nekaj njegovih misli.

Tov. Albreht je samoupravnim in političnim delavcem na seminarju spregovoril o družbenoekonomskih odnosih delavcev v združenem delu, s poudarkom na pridobivanju, delitvi in razporejanju dohodka ter osamoupravnem organiziranju in uresničevanju

pa je, da smo s sprejetjem opravili veliko delo. Nekateri so se zdaj oddahnili, toda najpomembnejše je to, da začnemo novi zakon takoj uresničevati,“ je poudaril Roman Albreht.

V nadaljevanju se je dotaknil reševanja ekonomske problematike ter opozoril, da jo bomo lahko začeli reševati bolj uspešno le takrat, ko bomo uredili dohodkovne odnose. Prav reše-

Negotova prihodnost, če ne bomo združevali sredstev

V popoldanskem delu prvega dne seminarja je udeležencem spregovoril generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs, ki jim je obrazložil prihodnost Iskre glede na dosedanje izkušnje in srednjeročni razvojni načrt.

Najprej je na kratko orisal dosedanja razvoj Iskre kot celote, v nadaljevanju pa je poudaril, da si v prihodnosti razvoja našega kolektiva ne moremo zamisliti, ne da bi upoštevali gibanj v celotni Jugoslaviji, zlasti pa industrializacije manj razvitih območij. Spre-

ne bi bilo opravičila, je poudaril generalni direktor.

V naših razvojnih programskih dokumentih smo začrtali naslednjih šest področij našega delovanja. To so:

- telekomunikacije,
- merilna tehnika,
- avtomatika,
- elementi,
- računalništvo in
- široka potrošnja.

V okviru teh programskih usmeritev je nekaj ključnih tehnologij, ki jih

opreme, mnogo več bomo morali vlagati v lasten razvoj, tretja in gotovo najpomembnejša naloga pa je mnogo več bomo morali vlagati v kadre, v ljudi, ki so nosilci tega procesa.

Prav v zvezi s šolanjem kadrov je generalni direktor opozoril, da bomo sedanjí razkorak med svetovnimi proizvajalci elektro in elektronske industrije ter Iskro zmanjšali le tako, da bomo vso pozornost namenili šolanju kadrov in dopolnilnemu izobraževanju ljudi ob delu. „Tako moramo pristopiti k izdelavi novega in boljšega sistema šolanja kadrov, vsakomur v Iskri pa moramo omogočiti nadaljnje izobraževanje.“

Generalni direktor je spregovoril tudi o tržni usmerjenosti Združenega podjetja ter dejal, da sino na tem področju v zadnjih nekaj letih precej popustili. „Zavedati se moramo zlasti tega, da moramo proizvajati izdelke, ki jih kupec zahteva. Mnogo več moramo vlagati tudi v trgovino in filiale, svojo agresivnost pa moramo še bolj povečati tudi na zunanjem trgu. Zavedati se moramo, da bomo naše cilje lahko uresničili le tako, če bomo združevali delo in sredstva, prva stopnja združevanja pa so naše delovne organizacije.“ je na seminarju v Poreču med drugim poudaril generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs.

Generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs med svojo razpravo.

govoril je tudi o tehnološki revoluciji v svetu ter poudaril, da postajata elektronika in elektrotehnika vse bolj naše infrastrukturno področje. Glede konkurenčnega boja v svetu je dejal, da mnoge nam sorodne tovarne propadajo, po drugi strani pa nastajajo nove integracije, nove močnejše družbe, s tem pa se konkurenca še bolj krepi. Mnogi v svetu se prav zaradi hude konkurence usmerjajo v povsem druge industrije. „Iskra pa se za kaj takega gotovo ne bo odločila, saj za to tudi

bomo morali v Iskri obvladati, saj so osnova za uresničitev naših načrtov. Tu gre zlasti za mikroelektroniko, računalništvo, integrirane telekomunikacije in med drugim optoelektroniko.

„Odločitev za takšno usmeritev je bila skrajno potrebna in pravilna,“ je poudaril direktor Hujs ter nadaljeval: „Zavedati se moramo, da brez združevanja sredstev teh načrtov ne bomo mogli uspešno uresničiti. Poskrbeti bomo morali zlasti za posodobitev

Ekonomske problematike ne moremo reševati brez urejenih dohodkovnih odnosov

(Nadaljevanje s 1. strani)

zaj temeljne organizacije in položaj delavca v njej. Izkušnje so pokazale, da sistemskih sprememb ne moremo izvajati brez konkretnega reševanja ekonomskih odnosov, praksa pa je potrdila, da organizacijskih rešitev ni mogoče izpeljati, če ne rešimo ekonomskih vprašanj. Zavedati se moramo tudi tega, da ni osrednje vprašanje v tem, če delavec odloča ali ne, pač pa v tem, če ima delavec takšen ekonomski položaj, da bo lahko odločal. Pri tem je tov. Albreht opozoril na Marxove besede: človekovo zavest formira njegov ekonomski položaj.

Eno od takšnih vzrolišč so tudi ekonomske zveze med organizacijami, torej proizvodne in dohodkovne zveze. „Se vedno se nekateri obnašajo kot vrtičkarji,“ je menil tov. Albreht, „ko imajo pred očmi le svojo tovarno, svoje interese in še kaj drugega, skupni cilji pa so jim malo mar, s tem pa tudi skupni rezultati.“

Predsednik komisije za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu se je nato ponovno dotaknil nekaterih zaviralnih momentov, ki bi lahko vplivali na uresničevanje zakona. Ena najbolj nevarnih tez je ta, da zakona ne bomo mogli uresničiti vse do tlej, dokler bomo imeli slab gospodarski položaj. Ponovno je opozoril, da bomo ekonomsko problematiko lahko začeli reševati šele z ureditvijo dohodkovnih odnosov. Ti dohodkovni odnosi so določena oblika družbene lastnine, zgrajeni na osnovi samoupravnih socialističnih odnosov. Ob tem se moramo zavedati, da zakon o združenem delu ne odraža družbene prakse. Zakon naroča kako je treba to prakso urediti in je tudi legitimna osnova za spreminjanje stanja.

Beseda je nato nanesla na dohodek in prihodek. V zvezi s prvim terminom je Roman Albreht poudaril, da dohodek dobivamo v našem sistemu izključno v proizvodnih temeljnih organizacijah. Ves dohodek je treba razdeliti med subjekte, med TOZD,

le-te pa ga šele nato delijo na lastne in družbene potrebe.

Roman Albreht je zatem spregovoril o različnih vprašanjih, ki se nanašajo na zakon o združenem delu. Med drugim je obširno spregovoril o formiranju in delitvi osebnih dohodkov ter poudaril, da se moramo enkrat za vselej znebiti mišljenja, da delamo za golo plačilo. Ob koncu svojega referata je opozoril Iskrine delavce, da vsa slovska javnost pričakuje od Iskre kot strokovnega in umskega velikana praktične rešitve na področju razreševanja samoupravnih odnosov, konkretno pri dograjevanju dohodkovnih odnosov. Iskrine delavce je tudi pozval, da naj na osnovi teoretičnih izhodišč razreševanja minulega dela prispevajo k praktičnim rešitvam. „To smo seveda dolžni razreševati in uresničevati vsi, toda od Iskre, ki je tako velika, pričakujemo nekaj več,“ je poudaril ugledni gost. Svojo misel na seminarju pa je sklenil z besedami: „Zakon o združenem delu je orožje v rokah delavcev v graditvi samoupravljanja.“

Tov. Slavko Grčar je prispeval tehten delež k razpravi.

Pogodba za avtomatizacijo hidroelektrarne Sjenica

Iskra - Industrija za avtomatiko je 14. 12. 1976 podpisala pogodbo za „avtomatizacijo in daljinsko vodenje hidroelektrarne Sjenica“ v višini 954 starih milijonov dinarjev.

Investitor Limske hidroelektrarne iz Nove Varoši (jugozahodna Srbija) gradi hidroelektrarno Sjenica na reki Uvac. HE Sjenica bo z enim 36 MW agregatom četrta hidroelektrarna poleg že zgrajenih HE Kokin Brod, HE Podpeč in HE Bistrica. Načrtujejo, da bo HE Sjenica pričela obratovati 29. novembra 1977, do leta 1985 pa bodo zgradili še prečrpalno elektrarno Bistrica.

Iskra bo po tej pogodbi dobavila celotno opremo za lokalno avtomatizacijo hidroelektrarne Sjenica. Gre za zaščito, signalizacijo, avtomatiko, števce, instrumente, merilne pretvornike, komandni pult, telefonijo, ure, napajalne naprave ter požarno zaščito. Elektrarna bo že na začetku obratovala brez posadke, zato je v pogodbi vključena tudi oprema Iskra - Siemens za lokalni zapis in daljinski prenos podatkov v HE Bistrico, od koder bodo HE Sjenico daljinsko upravljali.

Prednost Iskre pred konkurenco (Rade Končar, Energoinvest) je po

Brez aktivne dejavnosti sindikata ni samoupravljanja

Prvi dan seminarja je udeležencem najprej spregovoril sekretar za organizacijo pri republiških sindikatih Slavko Grčar. Iskrine politične in samoupravne delavce je seznanil zlasti z vlogo in nalogami sindikata, ki izhajajo iz zakona o združenem delu in sklepov 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije ter z organizirano sindikata in zveze socialistične mladine.

Najprej je spregovoril o pomembnosti zakona o združenem delu ter o vlogi družbenopolitičnih organizacij pri njegovem uresničevanju in graditvi samoupravne socialistične družbe. „Zakon o združenem delu je nova bistvena etapa v naši revoluciji.“

Njegova uresničitev je del boja za spreminjanje naših razmer, s tem pa sredstvo za spreminjanje starih podjetniških odnosov,“ je poudaril tov. Grčar. „V Iskri imate veliko pogojev za uspešno uresničevanje novega zakona, enotna fronta 30.000 delavcev pod vodstvom samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij pa bo to nalogo gotovo uspešno uresničila.“

Gost iz republiških sindikatov je v

nadaljevanju ocenil zakon o združenem delu kot edinstven dokument delavskega razreda, kakršnega v zgodovini človeštva še ni bilo. Čeprav je zakon nastal iz nihi samoupravnih izkušenj in želja za boljšo in hitrejšo graditev naše socialistične družbe pa pri njegovem uresničevanju še nimamo izkušenj in spoznanj, zato bo ta zakon gotovo doživel kakšne spremembe. Zakon ni neka nova politika, saj je nadaljevanje tiste politike, ki smo si jo zastavili z novo ustavo ter s sklepi družbenopolitičnih organizacij in drugih dokumentov. „Zakon je konkretizacija teh dokumentov na področju dela.“

Glede same vloge sindikata pri uresničevanju „male ustave,“ kot nekateri imenujejo novi zakon, je tov. Grčar poudaril, da sam zakon odpira sindikatu možnosti za oblikovanje takšne družbene vloge, kot je določena z ustavo, sklepi 8. kongresa in drugimi sindikalnimi dokumenti. Sindikat moramo v združenem delu pojmovati kot organizirano fronto vseh družbenopolitičnih organizacij, kot fronto vseh delavcev, zavedati pa se moramo, da brez sindikata ni samoupravljanja, brez aktivne dejavnosti sindikata pa zakona o združenem delu ne bomo mogli uresničiti. Sindikat je sestavni del samoupravljanja in je njegova politična mobilizacija in hrbtnica. Tov. Grčar se je zatem dotaknil vloge in nalog delegatskega sistema v delovanju sindikalne organizacije, v nadaljevanju pa je obširno spregovoril o organiziranosti in poteh dejavnosti sindikata

„Zavedati se moramo enkrat za vselej, da sindikat ni administrativno tehnični servis, pač pa politična organizacija. Ta definicija nedvomno govori in opozarja na vlogo sindikata in njegov pomen,“ je opozoril sekretar za organizacijo Zveze sindikatov Slovenije. „Sindikat ni delavnica, v kateri bi pripravljali samoupravne in splošne akte. Je politična organizacija, ki naj oceni te dokumente in posreduje smernice, da bodo ti dokumenti sprejemljivi za delavce. Sindikat je razredna organizacija in ta razrednost je tudi smisel njegovega obstoja.“

Slavko Grčar je v nadaljevanju svojega referata spregovoril o vlogi sindikata v kadrovski politiki in poudaril: „Sindikat je nosilec vseh kandidacijskih postopkov za volitve vseh organov in organizacij. Sindikat je tudi politično odgovoren za uresničevanje kadrovske politike.“

Dotaknil se je tudi naloge sindikalne organizacije pri obveščanju delavcev ter opozoril, da morajo biti vsi delavci pravočasno in točno obveščeni o vseh bistvenih vprašanjih družbeno-ekonomskega položaja. Naloga sindikata ni v tem, da izgrajuje sistem obveščanja, ampak mora zahtevati in dajati pobude, da bo ta sistem zaživel in deloval.

Ob koncu svojega govora, ki so ga udeleženci seminarja izredno pozorno in toplo sprejeli, je tov. Slavko Grčar poudaril, da mora Iskrin sindikat delovati bolj konkretno, bolj skrbeti za odpravljanje nepravilnosti, bolj skrbeti za razvoj in napredek našega Združenega podjetja. To pa bo sindikat dosegel le takrat, če bodo vsi sindikalni delavci aktivni, ne pa da deluje le peščenica ljudi – morda predsednik in tajnik ter nekaj sindikalnih aktivistov.

V. B. R.

V obširni razpravi, ki je sledila referatu tov. Grčarja, so udeleženci načeli številne teme s področja delovanja sindikata. Ponovno so poudarili, da nihče nima pravice odločati, ne da bi se posvetoval z delavci in s sindikalno organizacijo. Beseda je nanesla tudi na vpliv sindikata na poslovne organe, na obveščanje v delovnih organizacijah, precej pikrih besed pa je bilo izrečenih na račun delitve osebnih dohodkov, bančništva, pa tudi neuresničevanja delegatskega sistema. Glede obveščanja so razpravljali poudarili, da brez obveščanja ni samoupravljanja, o odnosih med združenim delom in bankami pa je bila izrečena tale misel: banke morajo zaživeti kot skupna finančna organizacija združenega delavstva, ne pa kot organizacija nad združenim delom. V zvezi z delitvijo osebnih dohodkov so razpravljali opozorili, da mora v sistemu delitve osebnih dohodkov zaživeti načelo „pokaži kaj znaš in koliko si marljiv“, torej naj se osebni dohodki izplačujejo po delu ne pa po nekih pavšalih, sveda pa nekega „absolutnega pravičnega sistema, ki bi odgovarjal vsakemu, ne bomo nikoli našli, kot je dejal Slavko Grčar.“

Proizvodnja v novembru 1976

	Izpolnitev v 000			odnos m. r. do mes. pl.	odnos r. I-XI let. pl.	odnos r. I-XI pl. I-XI	odnos r. I-XI/76 r. I-XI/76
	I-XI 1975	I-XI 1976	mesečna r.				
TELEKOMUNIKACIJE	1.645.363	1.928.106	188.965	97,9	89,4	95,0	117,2
ELEMENTI	443.788	439.370	47.982	91,9	74,3	82,4	99,0
KONDENZATORJI	84.530	85.656	11.062	104,9	77,2	102,6	101,3
ŠIROKA POTROŠNJA	568.692	622.593	78.685	95,5	70,3	76,3	109,5
AVTOMATIKA	670.529	815.686	77.969	87,2	85,0	94,2	121,6
AVTOELEKTRIKA	385.165	385.164	26.210	67,6	61,6	80,9	100,0
EMO	318.403	310.071	32.768	101,4	72,3	83,1	97,4
SKUPAJ	4.116.470	4.586.646	463.641	93,0	79,6	88,6	111,4
ISKRA COMMERCE	77.732	96.287	11.984	132,8	101,4	112,0	123,9
INŠTITUT ZA PRODUKT. IN METROLOGIJO	14.707	19.231	2.322	211,0	98,6	108,2	130,8
SKUPAJ ZP ISKRA	4.208.909	4.702.164	477.947	93,9	80,0	89,0	111,7

Govor Vladimira Klavsa

NA PROSLAVI – 30 LETNICE VOJNE INDUSTRIJE JUGOSLAVIJE

Spoštovane tovarišice in tovariši!

Cez tri dni bo celotno jugoslovansko ljudstvo samozavestno, ponosno in z občutkom sreče skupno z enotami JLA proslavilo dan armije, praznik, ki obeležuje nastanek JLA, čuvarja naše v herojski 4-letni borbi priborjene svobode, čuvarja miru na naših mejah, da se naši delovni ljudje lahko v miru in varnosti posvečajo izgradnji nove samoupravne socialistične Jugoslavije.

Minilo je 35 let, ko so jugoslovanski narodi pod vodstvom KPJ in maršala Tita začeli veličastno borbo za nacionalno in socialno osvoboditev, in vse naše misli in čustva se te dni vračajo v zgodovinske dneve 1941. leta, dneve, ki pomenijo za Jugoslavijo začetek nove socialistične zgodovine Jugoslavije.

Partizanska strategija, prilagojena specifičnim pogojem borbe v Jugoslaviji, s katero sta KPJ in maršal Tito tako odločilno posegla v potek in zaključek osvobodilne vojne, pomeni hkrati rojstvo oboroženih sil naše revolucije.

V obdobju od osvoboditve do danes je nova Jugoslavija napravila mogočen vsestranski napredek in je iz zaostale agrarne predaprilske Jugoslavije postala moderna srednje razvita industrijska država, z zelo visoko stopnjo razvite kompleksnih proizvodnih sil naše celotne materialne baze. V skladu s tem našim razvojem se je bujno razvilo celotno šolstvo, znanstveno-raziskovalna dejavnost, promet, zveze, energetika, kar vse tvori bazo za pospešeno preobrazbo naše družbe v pravo samoupravno socialistično družbo, k čemur še poseben delež dajeta nova ustava, zakon o združenem delu ter drugi zakoni in določila, izhajajoči iz nove ustave.

Tak naš dinamičen in predvsem suvereni in samoupravni razvoj Jugoslavije pa ni potekal brez težav in nevaramosti. Že zelo zgodaj je namreč prihajalo do zelo zaostrenih zunanje-političnih situacij, do hudih groženj in pritiskov na našo suverenost. Te sovražne akcije pa so bile spremljane tudi z onemogočanjem nabave vojne opreme in orožja v inozemstvu in za mlado armado nove Jugoslavije je bilo zato potrebno in nujno organizirati lastno materialno bazo.

Tako je pred 30. leti bila ustanovljena direkcija vojne industrije, ki je do danes prerasla v mogočno organizacijo, sestavljeno iz specializiranih vojnih institutov in proizvodnih organizacij, ki so danes sposobne zagotavljati naši armadi potrebno moderno orožje in opremo iz lastnih virov in s tem odločilno utrditi našo obrambo

opreme raznim prijateljskim, neuvrščenim državam.

Za popolno obrambno sposobnost pa je bil izdelan koncept vseljudske obrambe in vseljudske samozaščite, kar pomeni, da smo pripravljeni na eventuelno totalno obrambno vojno, na masovno oboroženo obrambno vojno vseh oboroženih sil in vsega prebivalstva. Tak koncept obrambe šele zagotavlja našim narodom trajno suverenost in samostojni razvoj.

Za povojni politični razvoj sveta so značilne še mnoge stvari, kot so osvobodilna gibanja še zaslužjenih narodov, gibanja neuvrščenih, razne krizne situacije na Bližnjem in Daljnem vzhodu, v Južni Afriki in Ameriki, na Cipru in tako dalje, kar vse dokazuje, da mir na svetu nikakor ni še zagotovljen in da nam taka situacija narekuje permanentno budnost in pripravljenost na obrambo domovine in skladno z razvojem tehnike in tehnologije neprestane napore na modernizaciji vsega našega orožja in opreme.

Vsemu svetu je poznan koncept jugoslovanske zunanje politike, ki bazira na principih neuvrščenosti, na tem, da bi vse mednarodne probleme morali reševati po poti miru. Vsemu svetu je poznana vloga maršala Tita in Jugoslavije pri jačanju take politike v svetu, ki je dosegla svoj vrh na V. konferenci neuvrščenih v Colombu in ki obenem dokazuje, kako veliko vlogo v sodobnih mednarodnih političnih odnosih igra to gibanje neuvrščenih, za katerega prvi začetki so bili sprejeti na prvi konferenci neuvrščenih v Beogradu.

Doslednost take jugoslovanske politike potrjuje tudi delež Jugoslavije v sami evropski politiki, ki je dobila odločilno potrditev na helsinski konferenci, ko je v skladu z vlogo Jugoslavije pravzaprav samo po sebi razumljiva odločitev, da bo prihodnja evropska konferenca v Beogradu.

Vse navedeno dokazuje konstantno miroljubno politiko Jugoslavije, zasnovano in izhajajočo že v borbi za nacionalno in socialno osvoboditev, v kateri so bili ustvarjeni temelji sedanje Jugoslavije.

Kot ima celoten veličasten razvoj Jugoslavije svoj začetek, svoje idejne zasnove v narodno osvobodilni vojni, tako tudi začetki sedanje vojne proizvodnje segajo v prve dni naše revolucije. Sirom cele Jugoslavije so se že v letu 1941 organizirale razne vojaške delavnice, v katerih se je popravljala, predelovala in proizvajala vojna oprema in orožje za borbo pod specifičnimi pogoji partizanskega vojevanja. V pogojih popolne ilegale so bile to mnogostevilne, manjše delavnice,

niji dala osnovo njenega povojnega razvoja in osnovo za razvoj sredstev, potrebnih za revolucionarni boj.

Osnovne usmeritve so nastale že 1941. leta v okviru takratne Centralne tehnike KPS. Tako je bila 1941. leta v Ljubljani v pogojih popolne italijanske okupacije izdelana radijska postaja imenovana „kričac“, ki je kot radio osvobodilna fronta od novembra 1941 do aprila 1942 oddajala v sami Ljubljani in tako odločilno posegala v revolucionarni boj. Za uspešno partizansko borbo pod pogoji dinamičnega premeščanja borbenih enot, so za njih povezavo v enotno celovito partizansko armado bile odločilne vse vrste zvez, ki so to povezavo posredovale tako s pomočjo najprirodnejših kurirskih do najbolj dovršenih radijskih, s katerimi je bilo možno hitro in enostavno povezovati borbene enote med seboj in s centri vođenja. Zaradi takih izredno ugodnih karakteristik RA zvez je bila prav njim posvečena izredna pozornost tako v revoluciji kot v povojnem obdobju, v skladu s konceptom vseljudske obrambe. V partizanskih radijskih delavnicah, ki so delovale v okviru oddelka za zveze glavnega štaba NOV in POS, so se zbrali kadri in še v jeku same borbe so se izkristalizirale ideje, na osnovi katerih se je po vojni razvila v Sloveniji velika in sodobna elektronska industrija, sodobni inštituti in ustrezni vzgojno-izobraževalni zavodi, ki skladno delujejo med seboj, tako na znanstveno-raziskovalnem in proizvodnem področju pri ustvarjanju novih vse bolj in bolj sodobnih sredstev, ki jih omogoča sodobna elektronika, in to vse od konvencionalnih sredstev za zveze do naj-sodobnejših naprav na osnovi laserske tehnike.

Vse te potencialne kapacitete, koncentrirane v inštitutih v Ljubljani

in v Iskrinih laboratorijih in tovarnah po Sloveniji, namenjenih v prvi vrsti mirnodobskim potrebam, pa so dosegle tako visok in kvaliteten nivo, da je prirodno, da so se od samega začetka koristile tudi za potrebe naših oboroženih sil. Sodelovanje na tem področju z JLA se je še posebej povečalo z izvajanjem koncepta vseljudske obrambe, s katerim je bila posebna skrb posvečena prav razvoju in proizvodnji orožja in opreme, izpopolnjene z dosežki najsodobnejše elektronike. Izredno uspešno sodelovanje določenih TOZD ISKRE z JLA se je razvilo do take stopnje, da so prav v letošnjem jubilejnim letu vojne industrije Jugoslavije tri TOZD bile sprejete v „Zajednico industrije naoružanja i vojne

mehanike prav tako uspešno sodelujejo z JLA in doprinašajo v skladu s svojim specializiranim proizvodnim programom svoj delež v njeni tehnični opremi.

Tako je tudi republika Slovenija preko ISKRE in njenih organizacij, preko Inštituta Jožef Stefan, Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Fakultete za elektrotehniko, ljubljansko Univerzo, kot tudi preko drugih organizacij združenega dela, dala velik delež k razvoju in proizvodnji orožja in vojne opreme, potrebnih našim oboroženim silam in je zato odločitev, da bodo danes podeljena ta odličja, izzvala izredno zadovoljstvo in zadoščenje, ker jih vsi sprejemamo kot priznanje za naša delovna prizadevanja in

Predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Klavs sprejema srebrno plaketo za ZP.

opreme Jugoslavije“ (ZINVOJ), in sicer: TOZD ISKRA – Center za elektropoptiko, TOZD ISKRA, Elektronske naprave in TOZD ISKRA – Inštitut za prenosno tehniko, vse tri iz DO ISKRA – TELEKOMUNIKACIJE. Proizvodni programi drugih Iskrinih organizacij iz področja elektronike, avtomatike, elektromehanike in fino-

uspehe. Še v prav posebno čast in izredno zadovoljstvo pa nam je vsem, da so ta odlikovanja podeljena za doprinos k modernizaciji in jačanju JLA, zvestemu in nepremagljivemu čuvarju naše svobodne, neodvisne, samoupravne socialistične Jugoslavije.

Naj živi naša herojska Titova JLA!
Naj živi naš maršal Tito!

POPRAVEK

V članku: „Delavski svet Industrije za avtomatiko je zasedal“ v prejšnji številki „Iskre“ se je vrnila neljuba pomota. V četrti točki dnevnega reda je bilo govora o predlogu sporazuma o ureditvi medsebojnih razmerij v zvezi z izločitvijo TOZD TIO iz Avtomatike.

Napačno je bilo zapisano: „... v zvezi z izključitvijo...“
Za napako se oprostamo!

Srebrna plaketa za Jako Jančarja.

Vnovič nagrade dr. Vratislava Bedjaniča

(Nadaljevanje s 1. strani)

lec, je ugotovila, da tematika vseh poslanih del ustreza zahtevam (dela s področja avtomatizacije in zaščite) razpisa za nagrade in, da so avtorji dela zagovarjali v študijskem letu 1975/76.

Na osnovi pregledanih del je nato komisija predlagala podelitev dveh nagrad za doktorski dizertaciji, dveh magistrski deli in eno za diplomsko delo.

Zbrane – med njimi so bili dekan fakultete za elektrotehniko prof. dr. Lojze Vodovnik, pomočnik glavnega

direktorja delovne organizacije Iskra-Industrija za Avtomatiko ing. Franc Vršnak, direktor TOZD Tovarne avtomatskih in varilnih naprav ing. Fedor Gregorič, direktor TOZD Tovarne električnih aparatov in relejev TELA ing. Viktor Korošec, je v imenu komisije pozdravil njen predsednik prof. dr. Anton Ogorelec in v nekaj stavih orisal življenje in delo pokojnega profesorja dr. Vratislava Bedjaniča, katerega ideje se uresničujejo še danes.

Od prvega začetka njegovega delovanja, kot ustanovitelja Tovarne električnih aparatov TELA pa do 1959. leta, ko ga je prerana smrt iztrgala iz

kroga delovnih tovarišev, je vsakdo, ki je z njim delal, lahko spoznal, kako zelo je zaupal in veroval v mlade ljudi in kako je znal vsakomur vlti samozavest in zaupanje v samega sebe.

Prof. Mihajlo Golubović je nato prisotne seznanil z osnovnimi karakteristikami poslanih del, ki jih je komisija izbrala za letošnje nagrade. Leo Budin in Nikola Pavešić sta prejela nagrado za doktorski dizertaciji Peter Žunko in Gorislav Erceg nagradi za magistrski deli, Tomislav Sepešy pa nagrado za diplomsko delo.

Doktorski dizertaciji Lea Budina in Nikole Pavešića sta nosili naslov: Projektiranje sistema s nesigurnim vrednostima parametara in Kodiranje informacij v razpoznavnih sistemih.

Nagrajenca za magistrski deli Peter Žunko in Gorislav Erceg sta v svojih delih opisala Ugotavljanje vpliva karakteristik bremena na prehodne pojave v tehniki stikalnih aparatov in Specifičnosti modernizacije elektromotornog pogona teške valjačke pruge.

Obdelava metode za razpoznavanje števk in črk, ki temelji na dvodimenzionalni Fourierjevi analizi in njen preizkus na zgledih pa je zaobsežena v diplomskem delu Tomislava Sepešija, ki je tudi prejel nagrado.

V imenu letošnjih nagrajencev se je za prejete nagrade in s tem za priznanja zahvalil Nikola Pavešić.

Špela Dittrich

Z letošnje podelitve nagrad dr. V. Bedjaniča.

ČETRTA SEJA SKUPŠČINE ZP ISKRA BO 27. 12. 1976 Z NASLEDNJI DNEVNIM REDOM:

- 1) Ocena našega delovanja v letu 1976.
- 2) Tekoče zadeve:
 - informacija sveta upravljalcev ISKRA INVEST SERVIS o prenosu mandata investitorstva z dosedanjega ISKRA COMMERCE na ISKRA INVEST SERVIS,
 - predlog za ustanovitev področja za samozaščito ter vodilnega delovnega mesta ZP – direktor področja za samozaščito
 - sklep o imenovanju v. d. direktorja področja za samozaščito
- 3) Predlogi za imenovanja:
 - v razpisno komisijo za izvolitev individualnega poslovnega organa ISKRA INVEST SERVIS
 - v stalno arbitražno komisijo pri Gospodarski zbornici SRS
 - predlog za razrešitev dosedanjega v. d. odgovornega urednika Janeza Silca in imenovanje novega odgovornega urednika
- 4) Vprašanja delegatov.

Ne sicer številna, vendar zelo dejavna Zveza komunistov

O reorganizaciji, oz. sedanjí organiziranosti zveze komunistov v delovni organizaciji Iskra-Kondenzatorji v Semiču, o njenem vključevanju v gospodarske tokove, o programu, izobraževanju članov ZK in drugem smo se pogovarjali s sekretarjem sekretariata konference ZK v DO Kondenzatorji, Semič — Jožetom Cesarjem, članom sveta in sekretariata sveta ZK ZP Iskra, ki nam je na postavljena vprašanja izčrpno odgovoril.

Za začetek — koliko članov ZK imate v vaši Industriji?

V štirih naših osnovnih organizacijah Zveze komunistov je trenutno 77 članov, pri čemer so osnovne organizacije v naših TOZD šibkejše, najmočnejša pa je ZK v delovni skupnosti strokovnih služb.

Kakšna pa je organiziranost ZK v DO Kondenzatorji?

Na čelu ZK v delovni organizaciji Kondenzatorji je konferenca ZK, ki jo sestavljajo člani vseh osnovnih organizacij in šteje 29 članov. Konferenca ima sekretariat konference, ki ga sestavljajo člani iz vseh osnovnih organizacij ZK in šteje 10 članov.

Jože Cesar.

V treh temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti skupnih strokovnih služb imamo osnovne organizacije ZK. Vsaka izmed osnovnih organizacij ima svoj sekretariat, sekretarja in njegovega namestnika. Takšna bi bila na kratko organizacijska oblika naše ZK po letošnjem 1. juliju, ko smo postali samostojna industrija s tremi TOZD in DS SSS.

Ali nameravate število članov ZK v prihodnje kaj povečati?

Prav gotovo sedanje število ni zadostno in pravkar smo opravili evidentiranje novih članov. Se posebno smo poskušali najti med novimi kandidati mlajše sodelavce v TOZD, ki imajo številčno šibkejšo osnovno organizacijo ZK.

Najbrž nam bo še pred koncem letošnjega leta uspelo sprejeti okrog deset novih članov Zveze komunistov, kar bo prav gotovo le še poživilo naše nadaljnje delo, seveda pa bomo nadaljnemu kadrovanju v naše vrste posvetili tudi še naprej vso pozornost, saj je za delovno organizacijo, kakršna in kolikršna je naša, število komunistov še preskromno.

Kako pa skrbite za izobraževanje članov ZK?

Lahko rečem, da smo na področju izobraževanja naših članov precej

aktivni. Vsako leto gre eden izmed naših članov v srednjo politično šolo v Novem mestu, eden pa se trenutno šola na enoletni višji politični šoli v Kumrovcu.

Zelo uspešna oblika izobraževanja naših članov ZK so nadalje predavanja, ki jih redno prireja občinski komitej ZK Črnomelj o aktualnih temah. Imamo pa pogostokrat tudi predavanja, ki jih organiziramo sami, predavajo pa predavatelji z občinskega komiteja Črnomelj. Tu gre predvsem za predavanja za nove člane ZK, s preverjanjem znanja o samoupravljanju in marksizmu.

Seveda pa je najvažnejše izobraževanje ob delu. Naše člane pripravljamo za razne sestanke, da bi lahko aktivno posegali v razpravo.

Ali se osnovne organizacije in konferenca ZK v vaši DO pogosto sestajajo?

Po statutu naj bi tako osnovne organizacije, kot tudi konferenca DO Kondenzatorji imele redne sestanke enkrat mesečno. Tega se tudi držimo, vendar se sekretariat le-tih sestajajo pogostejše, pač po potrebi. Razumljivo v primeru potrebe pride tudi do izrednih sestankov.

Ali se zveza komunistov aktivno vključuje v ekonomsko-gospodarska dogajanja v industriji?

Seveda in to dokaj aktivno. Posebno aktivno se je naša ZK v ta dogajanja vključevala v zadnjem, kritičnem obdobju in na vsaki seji so vodilni delavci-komunisti poročali o stanju in ukrepih za izboljšanje našega gospodarskega stanja. Kadar je bilo potrebno, smo sklicali tudi ozi ali širši politični aktiv, kot npr.: pred vpisom posojila za ceste in ob razpravi o zakonu o združenem delu. Na teh aktivih smo do obravnavanih vprašanj zavzeli ustrezna stališča in jih tudi enotno zastopali.

Kako pa je pri vas organizirano informiranje delavcev?

V naših treh temeljnih organizacijah združenega dela in DS skupnih strokovnih služb je skupno 85 informativnih skupin, ki imajo svojega vodjo. V teh informativnih skupinah se naši delavci sproti in redno seznanjajo z vsemi aktualnimi informacijami, a na ravni delovne organizacije imamo skupnega referenta za obveščanje, ki skrbi za obveščenost znotraj in zunaj našega delovnega kolektiva.

Kot je iz vaših odgovorov razbrati, gre v DO Kondenzatorji v Semiču za zares in vsestransko aktivno Zvezo komunistov?

Vsaj poskušamo to biti in si prizadevamo na vseh področjih prispevati z našo aktivnostjo delež, ki ga je povsod sposobna in dolžna dati prav Zveza komunistov.

J. C.

Praznik nas vseh

Ob Dnevu JLA tudi pregled opravljenega dela — Gorenjska enota najboljša v ljubljanskem armadnem območju

Ceprav te dni pogosto beremo poročila o praznovanju Dneva JLA z vseh koncev in krajev naše domovine, poudarimo ponovno, da 22. december bolj in bolj dobiva obeležje praznika vseh dejavnikov obrambe naše domovine in samoupravnega socializma. Vrstijo se izmenjave obiskov pripadnikov enot JLA v delovnih organizacijah in šolah, civilnega prebivalstva pa v vojašnicah. Vzporedno s teritorialno obrambo poteka sodelovanje s civilno zaščito, v skladu z zakonom o ljudski obrambi nastopa kot osnovna celica tudi krajevna skupnost, organizirana pa bo tako, da bo koncept ljudskega odpora poenoten. Pri koordiniranju z vsemi dejavniki na svojem področju sodeluje tudi SZDL.

Ob koncu vsakega leta izberejo iz enot najboljše oddelke. Letos je bila kot najboljša v ljubljanskem armadnem območju izbrana enota Momčila Marjanca, s sedežem v Kranju. Ocenjevanje je bilo strogo od stanja borbene tehnike pa do kuhinje, ambulate, kluba ipd. — skupaj kar 150 vprašanj. Uspeli so tudi v vzgoji posameznika, da je enota taka, kakršna je. Vojaki so aktivni na raznih področjih, so člani raznih komisij, sekcij in odborov, sami predlagajo ukrepe, ki pa jih tudi učinkovito izvajajo.

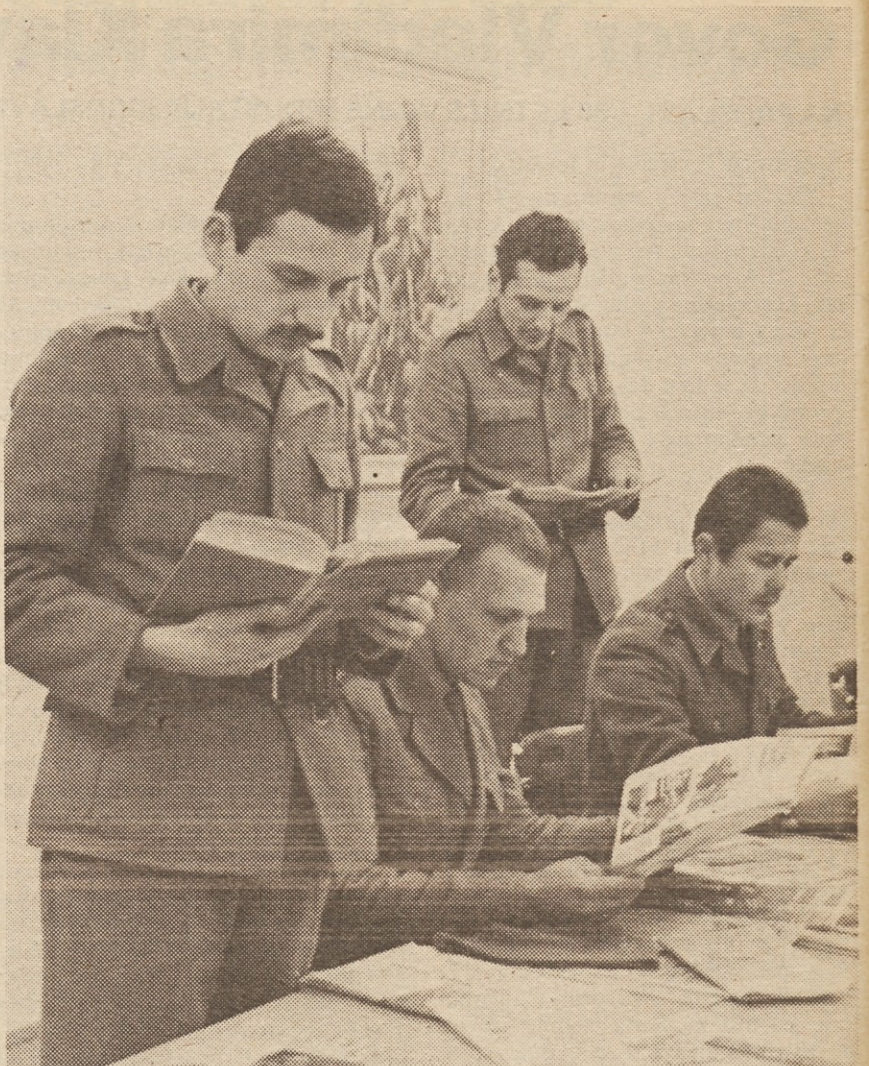
Kolektivno vojaške enote velja posebno pozornost, saj soglasno rešuje vse probleme posameznikov. Od 80 — 90 % jih je članov ZSMS, veliko število vojakov pa je tudi komunistov, ki delujejo v skladu z načeli in politiko ZKJ. Z DO in KS sodelujejo ne samo na proslavah, športnih prireditvah in rednih vajah — z rano ob rami so z občani tudi v primerih elementarnih nezdod.

Gorenjska enota je ob letošnjih potresih priskočila na pomoč prebivalstvu Posočja pri popravilu cest, miniranju, elektrifikaciji, postavila 600 šotorov, sodelovala na Trebusi, pripravila 90 do 100.000 dnevni obrokov hrane za delavce ter tako skupno prispevala 257.000 delovnih ur. Za to požrtvovalnost smo ji resnično zelo hvaležni. Ob tej pomoči se je ugled JLA med prebivalstvom zelo povečal.

Ali aktivnost teritorialne obrambe na Gorenjskem? Vse naloge, načrtovane za 1. 1976, so bile v celoti in dobro izvršene. Prvič je bil preizkušen nov način urjenja in vzgoje pripadnikov teritorialne obrambe. Ustanovljen je bil nov učni center v obliki tabora, kjer se je odvijalo tako običajno vojaško življenje kot tudi teoretični pouk in vzgoja.

Tak način bo izveden tudi v 1. 1977 za vse enote gorenjske teritorialne obrambe in rezultat — visoka stopnja borbene izurjenosti ter pripravljenosti — ne more izostati. Nosilci tako zasnovane vzgoje so pokrajinski in občinski štabi civilne zaščite v sodelovanju z družbeno političnimi organizacijami. Vsa omenjena aktivnost je v skladu s letošnjim novim zakonom o ljudski obrambi, ki so ga podrobno proučili tako v redni kot rezervni sestavi. Že pred izidom omenjenega zakona so fominirali štabe tudi v krajevnih skupnostih ter pristopili k reševanju nekaterih nalog pri organiziranju obrambe v KS in TOZD.

Povsod v teritorialnih enotah delujejo aktivni ZK v skladu s smernicami komisije pri ObK ZKS. Njihovo idejno-politično in družbeno delo je usmerjeno. V sodelovanju z občinskim vodstvom ZSM so med drugim aktivno delali tudi na področju vključevanja mladih — njihovo število je

Naša ljudska armada je najboljša in najbolj vsestranska šola mladih.

bilo glede na prejšnja leta skoraj podvojeno, sprejem sam in obveza pa svečan, nepozaben dogodek. Tako zastavljeno aktivnost in sodelovanje bodo gojili še nadalje, hkrati s tradicijami NOB in tovariškimi odnosi v enotah pa tudi kulturno-zabavno plat.

Letošnja obletnica ustanovitve JLA, 35. po vrsti, mineva te dni še posebej slovesno in z vrsto prireditev pridobiva na širini kot vseljudski praznik. S tem pa hkrati tudi tradicije NOB in naše družbene ureditve.

V. B. R.

O samozaščiti prebivalstva

Pomen organizirane samozaščite

V zadnjih desetletjih smo pričeli zelo hitremu izpopolnjevanju vojne tehnike in orožij vseh vrst. Posledice vojnih napadov so v vsaki novi vojni hujše. Žrtev med prebivalstvom je vedno več, večja je tudi materialna škoda na dobrinah, ki so potrebne za življenje ljudi, proizvodnjo in družbene dejavnosti.

Sodobne armade potrebujejo za uspešno delovanje velike količine goriva, streliva, tehničnih predmetov in izdelkov za dopolnjevanje in vzdrževanje bojne tehnike. Poleg tega pa tudi hrano in opremo za moštvo. Vse to mora proizvajati in dobavljati zaledje. Zato napadalec usmerja na branilčevo zaledje številne in močne zračne napade, da bi čim bolj onemogočil preskrbo branilčeve armade. Ti napadi so v vsaki vojni hujši, zato ni pred njimi varno nobeno naselje, nobena tovarna, nobena komunikacija.

Izkušnje pridobljene v prvi in drugi svetovni vojni nam pričajo, da ima civilna zaščita danes izredno obsežne in zahtevne naloge. Civilna zaščita ne bi bila kos tem svojim nalogam, če bi jih morale opravljati le za to posebej organizirane enote CZ. Zato je nujno potrebno, da se v opravljanje zaščitnih in reševalnih nalog vključi vse sposobno prebivalstvo.

Oblike delovanja samozaščite

Občani in delovni ljudje lahko v izjemnih razmerah vojne in ob naravnih in drugih hudih nesrečah veliko storijo za zaščito in reševanje lastnih

življenj, življenj drugih in imetja. Pri tem je treba poudariti, da je samoiniciativa pomembno gibalno aktivnosti in pomemben faktor učinkovitosti samozaščite.

Pogosto se morajo ljudje sami lotiti opravil, ki jih v raznih že omenjenih izrednih razmerah od njih pričakujejo soobčani in skupnost. Zato so se vselej ob zračnem ali drugem napadu, bodisi da gre za ranjence, ljudi v ruševinah ali razbitinah, za začetni požar, za kontaminacijo ljudi in živine ipd., vsi tisti, ki se znajdejo v bližini nesreče in so ostali fizično nepoškodovani, dolžni takoj lotiti reševanja in samozaščite. Če ugotovijo, da sami ne bodo kos tej nalogi, morajo kar najhitreje poiskati v okolici ljudi, ki bi jim lahko pomagali pri reševanju.

Naslednja oblika delovanja je sodelovanje občanov in delovnih ljudi z enotami civilne zaščite, bodisi pri reševanju ali pri zaščitnih ukrepih. V vseh primerih, ko ljudje sodelujejo pri zaščitnih in reševalnih delih skupaj z enotami CZ, poteka njihova akcija organizirano, pod vodstvom pristojnega štaba civilne zaščite.

Usposabljanje za samozaščito

Naloge samozaščite so številne in zahtevne. Zato so za njihovo izpolnjevanje potrebni primerno znanje in veščine. Pri tem gre predvsem za vzgojo prebivalstva za to humano in vsem koristno dejavnost.

Občani in delovni ljudje so se že doslej usposabljali za naloge samozaščite v okviru pouka obrambe in zaščite. Učne načrte za pouk obrambe in zaščite bodo pristojni organi primerno dopolnili. Vsem prebivalcem je treba zagotoviti možnost, da si pridobijo potrebna znanja in veščine, zlasti iz prve pomoči, s področja protipožarnih ukrepov in gašenja začetnih požarov in graditve raznih zaklonilnikov.

Pripravljenost ljudi na samozaščito je pomemben element njihove pripravljenosti na splošni ljudski odpor. Zato so ustrezni družbeni dejavniki še posebej dolžni skrbeti zanjo. Za pripravljenost delovnih ljudi, da sodelujejo v samozaščiti, so dolžne skrbeti organizacije združenega dela, oziroma druge organizacije, pri katerih so ljudje zaposleni. Za pripravljanje in usposabljanje izvenšolske mladine in ostalega dela prebivalstva morajo skrbeti družbenopolitične skupnosti.

Cilj samozaščite prebivalstva

Dobro organizirana samozaščita prebivalstva bo predstavljala po-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Pogovor s Švicarji

Minuli teden, dne 15. in 16. decembra so nas obiskali strokovnjaki švicarskega instituta za poslovno znanost Betriebswissenschaftliches Institut iz Züricha. Institut se ukvarja predvsem s poslovno organizacijskimi in planskimi študijami. Delegacija, ki je šla kar 14 članov, kar pri švicarski natančnosti govori o velikem pomenu, ki so ga obisku pripisovali, je vodil Max Jaeggli. Pri nas jih je pred začetkom simpozija ERFA pozdravil pomočnik generalnega direktorja ZP Iskra Boštjan Barborič, sicer pa so na seminarju z naše strani sodelovali številni domači strokovnjaki, kot E. Vreko, Š. Sušnik, M. Železnik, F. Vreček, M. Straus, A. Krapša, S. Vidmar in drugi.

K nam so prišli z namenom, da se seznanijo z našimi iskušnjami v planiranju. Seveda so jim najprej predstavili celotni družbeno ekonomski sistem in šele nato prešli na ožje, konkretnije

vprašanje investicijskega planiranja nasploh v naši družbi in posebej v Iskri. Angažirani so bili pri tem skoraj vsi vodilni strokovnjaki, zato pa so tudi Švicarji očitno dobili zelo dober vtis. Po uvodnih referatih so prešli na obravnavanje posameznih vidikov planiranja in možnosti za vključevanje v delitev dela na širših osnovah, vključno tudi vprašanje ustanavljanja mešanih družb.

Izven seminarja so obravnavali tudi praktična vprašanja glede vzajemnega trgovanja. Predstavniki Iskre so švicarskim gostom pokazali tudi tovarno na Laborah kot primer najbolj učinkovitega investicijskega projekta, ki je bil realiziran takorekoč v eni potezi, ter tovarno uporov v Šentjernej na Dolenjskem kot primer investicijskega vlaganja na daljše časovno razdobje.

Po lastnih izjavah so bili Švicarji z vsem, kar so slišali in videli pri nas, zelo zadovoljni in globoko impresionirani. To je veljalo tako za Iskro kot za našo socialistično družbo kot celoto. Skratka, zatrjevali so, da so bili nad vsem več kot ugodno presenečeni.

Enota planincev med počitkom.

Obiskali smo Industrijo za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, TOZD TEA, Kranj

ZAČETKI IN RAZVOJ TELEFONIJE V ISKRI

V Iskri so že knalu po ustanovitvi vodstveni delavci pričeli razmišljati o njenem nadaljnjem razvoju. Glede na potrebe po izgradnji in izpolnitvi telefonskega omrežja v Jugoslaviji, svoje kadrovske prostorske in tehnološke zmogljivosti se je Iskra odločila med drugim tudi za uvedbo proizvodnega programa telefonije. Prvi začetki datirajo iz l. 1947/48. V letih 1948-49 so se že pojavili prvi telefonski aparati, v obdobju 1948-51 pa tudi prvi releji in prva telefonska centrala po dokumentaciji lastnega razvoja. Centrala je bila elektromehanska, z oznako SATC 1/10 (stranska avtomatska telefonska centrala). Montaža telefonskih central se je pričela l. 1952 v dokaj majhnih in skromnih prostorih in predstavlja mejnik na področju proizvodnje avtomatske telefonije. 33 centralam tipa SATC 1/10, še popolnoma ročnim, izdelanim v l. 1952, so sledile v l. 1954 nove štiri, tipa SATC 2/14, z vrtilnimi izbi-

ralniki, l. 1953 pa prvi dve tipa SATC 4/30. Iz leta v leto je prihajalo iz proizvodnje telefonije več in več novih izdelkov, večal pa se je tudi njihov obseg. Omenjenim centralam se je l. 1954 pridružila še nova avtomatska tipa A/60 s preko 100 priključki, l. 1955 in 1956 pa tipa ŽAT in F. Tako je bila omogočena PTT in železnici modernizacija zvez ter novi priključki. V tem obdobju so se pojavile tudi hišne centrale C/60 in D/60 telegraf-ske centrala za potrebe PTT. L. 1959 je stekla proizvodnja javnih pošt-nih central s koordinatnimi stikalniki (Crossbar). L. 1962 so bile izgra-jene tudi ATC tipa Crossbar, ki delajo v avtomatskih mrežnih skupinah kot vozne, rajonske in končne. V l. 1960 je stekla domača proizvodnja koordinatnih stikalnikov. Hkrati s tem razvojem se je večal tudi asortiman izdelkov, sestavnih delov in elementov za telefonske centrale.

Tehnične izboljšave, novi proizvodni postopki, povečanje števila zaposlenih in dvig storilnosti, vse to in ne nazadnje povpraševanje na tržišču je utrdilo

telefonijo kot enega od Iskrinih naj-perspektivnejših proizvodnih progra-mov. Od začetne proizvodnje v l. 1952 z 39 zaposlenimi, v vrednosti 10.000.000 S din je narasla v l. 1962 na 237 zaposlenih in vrednostno na 2.124.362.000 S din. Do l. 1964 se je v celoti povečala za 230-krat in je tedaj predstavljala eno četrtno celot-nega bruto produkta kranjske „Is-kre“. Takrat je imela naslednji proiz-vodni program:

montažo telefonskih central (serijskih, SATC 1/10, SATC 2/14, SATC 4/30 ter SATC 20/200 s koordinatnimi sti-

Jana Šparovec pakira telefonski aparat ATA-41.

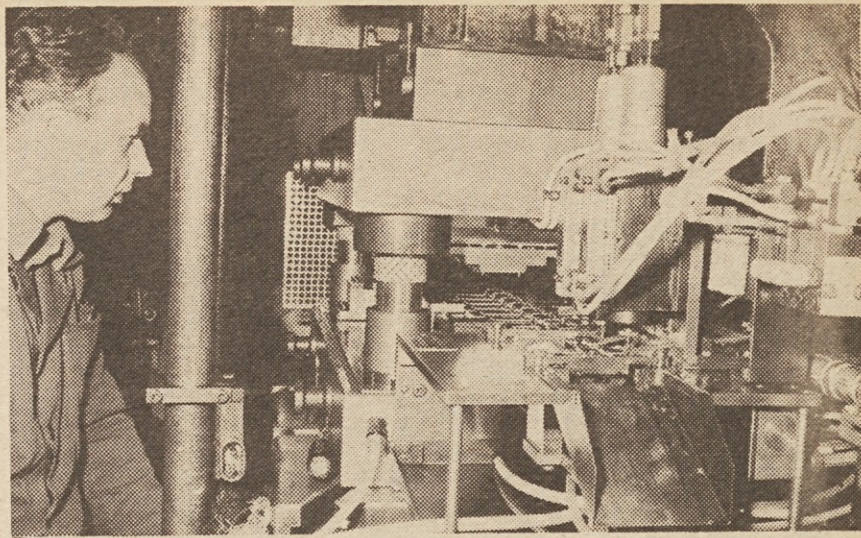
kalniki - Crossbar sistem); proizvodnjo zasebnih avtomatskih telefonskih central - koračni sistem (A/60 do 150 števk, B/60 do 1000 štev., C/60 do 1000 štev. ter D/60 do 150 štev.);

proizvodnjo telegrafskih, železniških avtomatskih telefonskih central ŽAT, javnih pošt-nih central koračnega in Crossbar sistema, posebnih naprav (di-rektorskih sekretarskih garnitur, di-spečerskih central, specialnih izvedb raznih sistemov central ter elementov za povezavo med centralami in razši-ritve)

kot tudi elementov za telefonske cen-trale (vrtilni izbiralnik, ploščati rele, koordinatni stikalnik, signalne in ran-žirne letvice, žični upori, tipke, okovi termičnih varovalk, vzmetnice ter pre-tikala).

Iz prvotne oblike avtomatskega tele-fonskega aparata ATA 1, izdelanega v Iskri prvič v l. 1948, so se razvile nove, sodobnejše: l. 1952 so sledili aparati ATA 11, l. 1968 ATA 20 in ATA 30, l. 1972 ATA 30 K, l. 1974 ATA 20 K in ATA 40 ter l. 1975 ATA 60. Vseh telefonskih aparatov, izdelanih v Iskri, je bilo dosedaj preko 1,6 milijona.

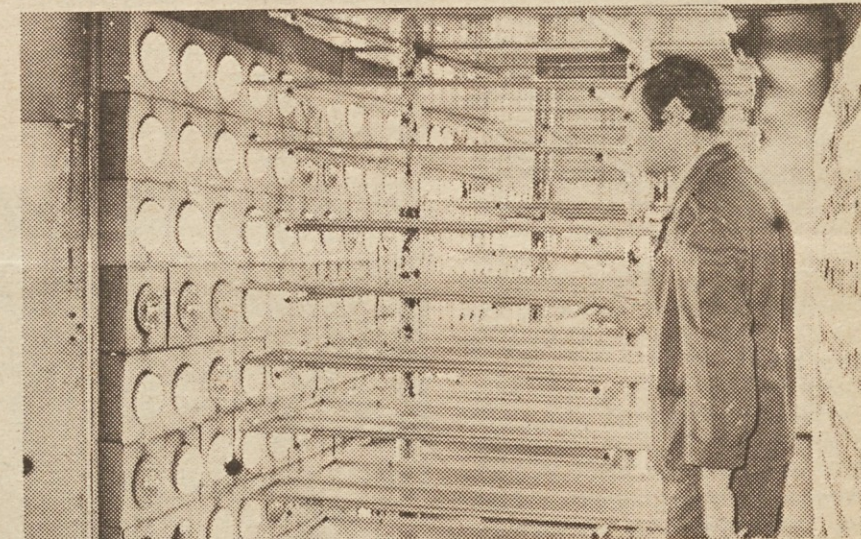
V l. 1964 se je končala gradnja zgrad-be za tovarno avtomatske telefonije (danes se v njej nahaja obdelovalnica TEA oziroma montaža števcov in de-loma stikal). Od prejšnjih skupnih de-javnosti naj bi se proizvodni ciklus telefonije s spremljajočimi službami vred (GPP, TPP, TK) zaokrožil v sa-mostojno proizvodno celoto. Šlo je za to, da bi bila smotnejše in učinkovi-teje organizirana kot do tedaj. To so zahtevala tudi povečana naročila. Takrat se je pričelo tudi snovanje pri-meme organizacijske oblike, saj je stara že delovala zaviralno. V okvir obstoječega proizvodnega obrata so vključili tudi razvojne oddelke telefo-nije iz tedanjega Zavoda za avtomati-zacijo, v novo zgradbo pa se je prese-lila tudi vsa obstoječa proizvodnja, z montažo telefonskih elementov, apa-ratov in central vred. Tako je obrat ATN dobil tudi zaključeno prostorsko obliko, vodila sta ga Jože Unk in Peter Mihelič. V kasnejših letih so bile zgra-jene še tri zgradbe za proizvodnjo te-lefonije (l. 1971 večnadstropna v Savski Loki v Kranju, l. 1971 na Blejski Dobravi za proizvodnjo telefon-skih konstrukcij za družbo Siemens-Milano ter l. 1973 tovarna avtomat-skih telefonskih central na Laborah pri Kranju). Razvoj telefonije v svetu in naraščajoče potrebe po sodobnih telekomunikacijskih napravah so namreč narekovale širjenje in pro-fesionalizacijo proizvodnih programov kot tudi izpolnjevanje že obstoje-čih. Iz dotedanje organizacijske oblike obrata ATN so se na obstoječih in novih lokacijah razvili trije novi (TEA, TEL, in ATC). Vzorec organizacijske oblike ATN in pri tem pridobljene izkušnje pa so ugodno vplivale tudi na ustrezno organizacijsko oblikovanje ostalih in kasnejšo razmeroma eno-

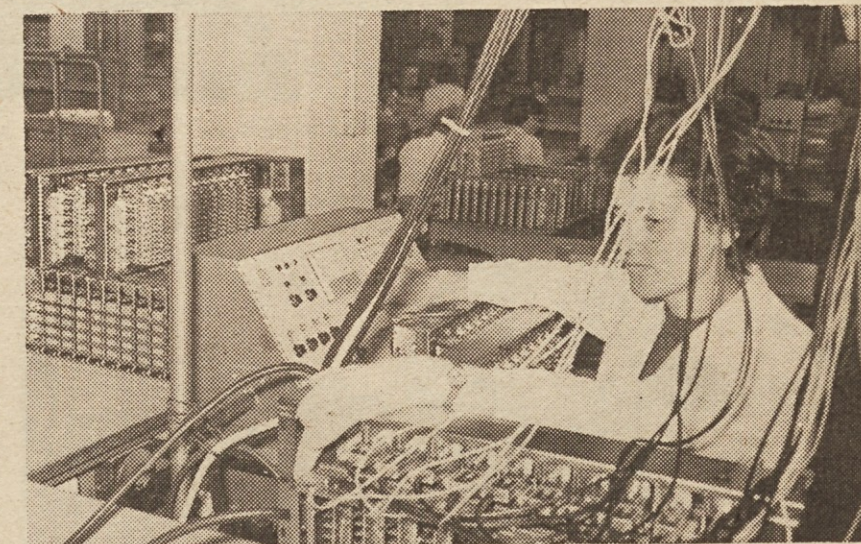
V TOZD TEA povečujejo produktivnost tudi z uporabo orodij, ki omogočajo opravljanje več operacij hkrati. Pri tem uporabljajo že obstoječe stiskalnice in obdelovalne stroje. Na sliki Jože Štefe pri kombiniranem orodju za izdelavo kotve za ploščati rele. Posebnost tega orodja je, da poleg krivljenja, prebijanja in raziglanja lukenj reže tudi navoj M-2 v kotvo. Prihranek siceršnjih delovnih operacij je tako precejšen.

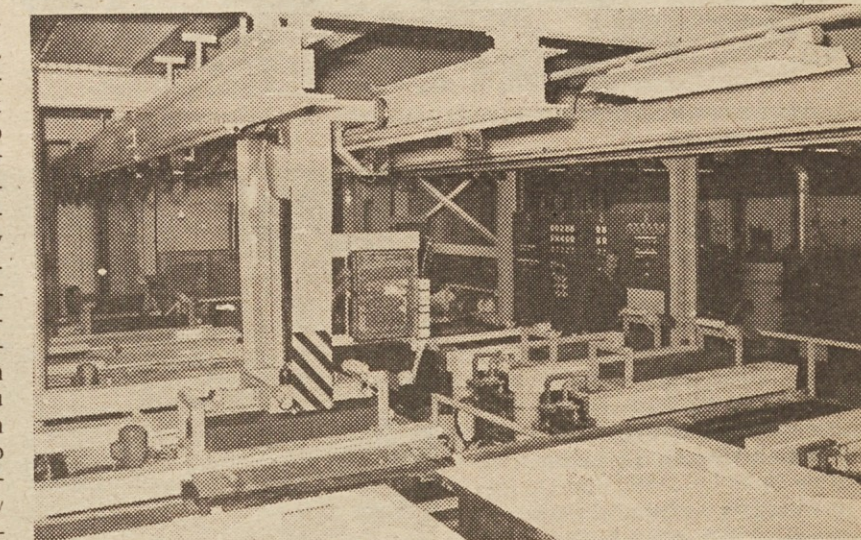
Vinko Ušeničnik pri polavtomatskem navijalnem stroju Aumann za navijanje tuljavic za telefonski vložek SL-5.

Jože Kocjančič pri sušilni peči v lakirnici; instalirana temperatura v peči je od 80 do 200 stopinj C.

Jelka Kern dela v kontroli električnih lastnosti koordinatnega stikalnika.

Bakrenje, nikljanje in cinkanje drobnega materiala v bobnih na avtomatski liniji površinske obdelave.

stavno prilagoditev ustavnim spre-membah (ustanavljanje TOZD).

Sedanjo obliko je dobila TOZD TEA

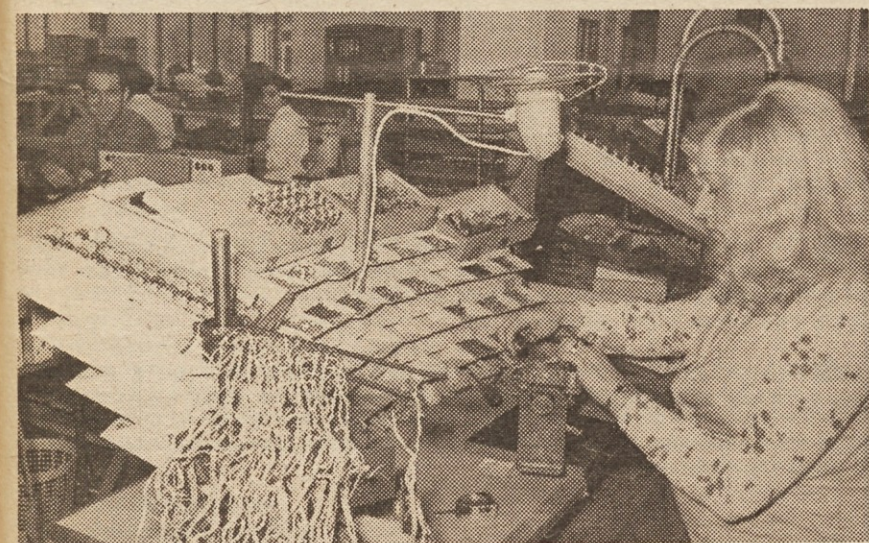
(Nadaljevanje na 6. strani)

ISKRA 5

Številka 52 - 25. decembra 1976

Linija koordinatnega stikalnika.

Anica Treven med montažo induktorskega telefonskega aparata.

Linija v navijalnici tuljavic za ploščate releje.

Jožica Plestenjak pri justiranju ploščatega releja.

Proslava dneva JLA na Planini

V osnovni šoli Stane Žagar v Kranju je bila 20. t. m. proslava ob dnevu JLA. Proslavo so organizirale osnovne organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin Huje, Planina, Čirče in Hrast-

S proslave dneva JLA na Planini v Kranju.

Obiskali smo TOZD TEA, Kranj

(Nadaljevanje s 5. strani)

(tovarna telefonskih elementov in aparatov) l. 1973, jo pa hkrati z ostalimi še izgrajuje v smislu prilagajanja določilom novega Zakona o združenem delu.

OPIS TOZD TEA

Danes je TOZD Tovarna telefonskih elementov in aparatov en izmed 19 v sklopu Iskrine DO Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Nahaja se v Kranju. V TOZD je 1532 zaposlenih, od tega 27 z visoko in višjo strokovno izobrazbo, 257 s srednjo strokovno šolo ter 1248 polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev. Žensk je skupno 1080, moških pa 452. Zaposlovanje v TOZD v prihodnosti bo omejeno le na visoko, srednje strokovno izobrazbo ter kvalificirane kadre. S sedanjo izobrazbeno strukturo zaposlenih ne morejo biti zadovoljni, saj na enega strokovnjaka z VS ali VS izobrazbo pride 56 ostalih poklicnih profilov. Direktor TOZD je mgr. Jože Teran, predsednik delavskega sveta Stane Štravs, sekretar OO ZK Franc Oslaj ter OO sindikata Janez Zihlerl.

TOZD vključuje lasten razvojni oddelk, komercialni oddelk, tehnološko in gospodarsko pripravo proizvodnje, proizvodnjo sestavnih delov, montažo s končno kontrolo kvalitete ter skladišča. Ostale dejavnosti urejuje s pomočjo skupnih služb tako DO kot ZP Iskra, vse pa so med seboj dokaj organsko povezane in prepletene. Poglejmo, kakšna je struktura proizvodnega programa: V letu 1976 so izdelali za 46 % celotne proizvodnje telefonskih elementov (ploščatih relejev, koordinacijskih stikalnikov in osta-

je ob sodelovanju ostalih družbenopolitičnih organizacij v KS.

Po slavnostnem govoru predsednika OO ZRVS Hrastje Franca Bogataja je sledil kulturni program. Krajana

nom so se predstavili dijaki kranjske glasbene šole, šolskega centra za blagovni promet, mlečarskega šolskega centra in učenci osnovne šole Stane Žagar. Za konec je harmonikarski orkester Glasbene šole Kranj izvajal borbene pesmi.

Pri organizaciji proslave so sodelovale tudi ostale osnovne organizacije DPO v KS Huje-Planina-Čirče. Še posebej je treba pohvaliti prizadevnost članov osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine, kot tudi mentorje in vodstvo osnovne šole Stane Žagar.

Omenjena proslava je prva večja prireditev, ki so jo pripravili krajani te krajevne skupnosti, ki se je v zadnjih letih tako naglo razvila. Prireditev je lepo uspela, zato bodo tudi v prihodnje organizirali podobne prireditve, zaenkrat še v prostorih OŠ Stane Žagar.

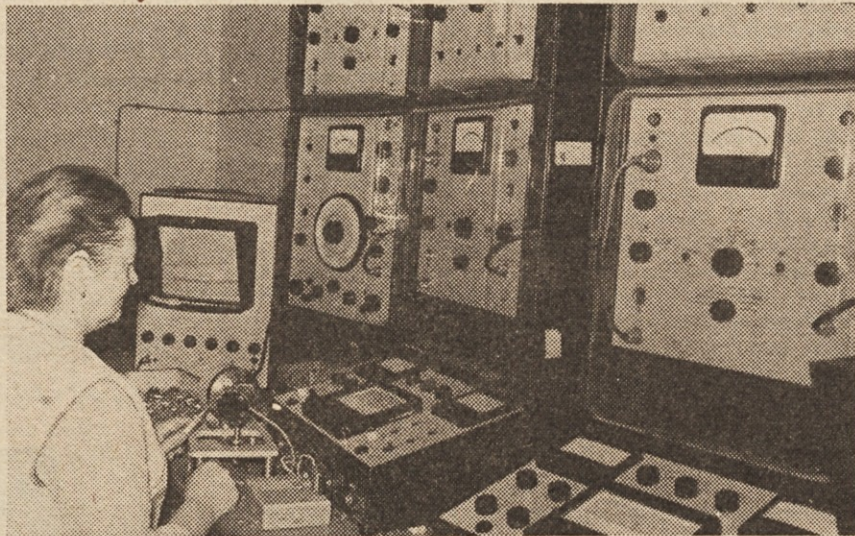
Prizadevanja občanov v krajevni skupnosti Huje Planina Čirče kažejo, kako nujno potrebna je gradnja infrastrukturnih objektov na tem področju kranjske občine.

Alojz Boc

Turčija bo kupila izdelkov za 34 % omenjene vsote, tržišče SEV za 30 %, ZR Nemčija za 15 %, Venezuela 13 %, ostale dežele pa za 8 %. In struktura izvoza? Letos so izvozili od celotne vrednosti za 119 % telefonskih aparatov, 10 % delov central, 66 % ploščatih relejev in za 6 % ostalih elementov.

BODOČE NALOGE

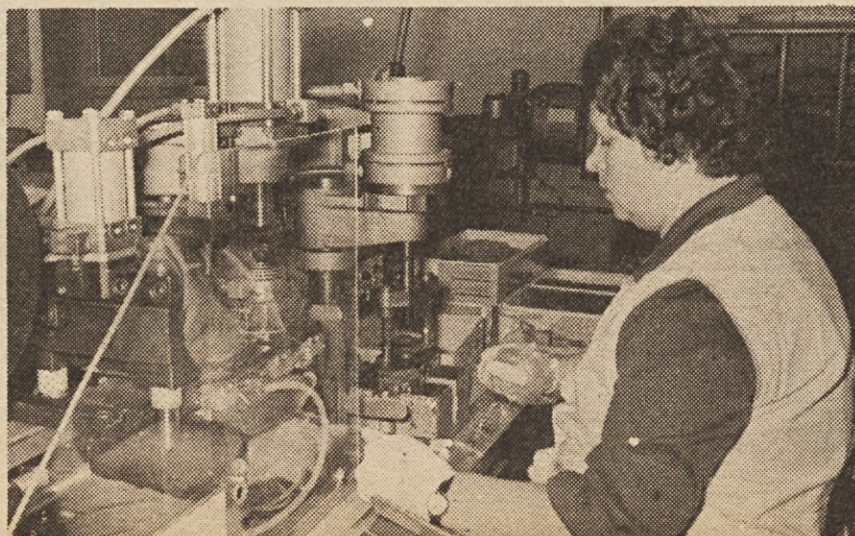
S prehodom na sistem plačane realizacije so se pojavile letos v poslovanju TOZD dokajšnje težave. Tudi izvozna realizacija, kot smo že povedali, ni dosegla načrtovane. Gospodarska gibanja na domačem in tujih tržiščih narekujejo vodstvu TOZD intenzivne ukrepe, predvsem spremembe proizvodnega programa (tako glede količin kot tudi izbora izdelkov). Čakajo pa jih še druge neizogibne naloge. Število zaposlenih na klasičnem programu je sorazmerno veliko. Zato je v prehodnem času potrebno vložiti vse napore,

Stefka Kavaš meri občutljivost mikrofonskega in telefonskega vložka.

da bo prodaja teh izdelkov (zlasti ploščatega releja) primerno velika, da bodo sodelavci, zlasti nekvalificirani, obdržali zaposlitev. Pospešeno je potrebno uvajati nove izdelke v skladu s srednjeročnim razvojnim načrtom, z lastnimi konstrukcijami ali na osnovi licenčne proizvodnje. V okviru osvajanja nove proizvodnje in tehnologije je potrebno intenzivno začeti delati na uvajanju precizne finomehanične obdelave za lastne potrebe in potrebe drugih tovarn Elektromehanike ter na novo zaposlovati visokostrokovne in kvalificirane kadre, da zagotovijo možnost izvajanja planiranega razvoja tovarne. Še večjo pozornost bo treba posvetiti kvaliteti izdelkov in sicer od razvoja naprej do proizvodnje. Tako zastavljeno delo mora bogato obroditi. O tem smo prepričani.

Viktorija Budkovič Rayyes

Jožica Sargo pri oblikovanju membran iz makrofol folije za telefonski vložek SL-5.

Novice od tu in tam

Po odloku zveznega izvršnega sveta bo začela z novim letom statistika pa tudi drugi precej drugače razvrščati gospodarske in negospodarske dejavnosti. Tako industrijo ne bodo delili le na 22 dejavnosti, pač pa kar na 36. Ločeno bodo npr. prikazovali v elektroindustriji izdelovanje električnih strojev in aparatov ter izdelovanje elektronskih in telekomunikacijskih naprav. Za razvrstitev gospodarskih delovnih organizacij, ki se ukvarjajo z različnimi dejavnostmi, bo odločilna dejavnost z najvišjim lanskeoletnim dohodkom, povečanim za amortizacijo. Dejavnost posameznega tozda pa bo treba določiti neodvisno od dejavnosti delovne organizacije, katere del je tak toz. Sklep bo pravomočen z novim letom, upoštevala ga bo tudi služba družbenega knjigovodstva. Od razvrstitve so odvisne davčne in druge obveznosti.

Po desetih letih sodelovanja sta podpisali v Banja Luki tovarna „Rudi Čajavec“ in češki konzorcij „Tesla“ novo kooperacijsko pogodbo. Poleg izmenjave televizorjev in telekomunikacijskih naprav bodo poslej sodelovali še pri proizvodnji avtomobilske opreme in z avtomobilskimi sprejemniki. Nova pogodba predvideva v naslednjih petih letih izmenjavo v vrednosti 15 milijonov dolarjev.

Zvezni sekretariat za finance je izdal nova navodila za plačevanje davka na promet za uvožene izdelke. Način plačevanja se sicer ne bo spremenil, pač pa bodo obračunavali davek na promet na temelju dnevnega kurza dolarja in ne več po uradnem kurzu, ki je veljal za dolar, 18 dinarjev. Ker je dnevni kurz večji od uradnega, bo davek na promet višji za ustrezno razliko.

V „Nedeljskem dnevniku“ se pritožuje bralec Andrej Čelik zaradi nesolidnosti našega servisa. V obširnem članku opisuje potek neuspešnega popravila našega črnokelega televizorja „Panorama alfa“, ki ga je kupil 17. avgusta letos v Škofji Loki. Prav bi bilo, če bi pri nas primer raziskali in ustrezno ukrepali.

Na pritožbo proizvajalcev računskih strojev „Digitrona“, TRS in EI, zakaj so ustrezni zvezni organi dovolili sarajevskemu „Unisu“ uvoz elektronskih računalnikov, je pojasnil namestnik zveznega tajnika za zunanjo trgovino, da je bil uvoz dovoljen brez soglasja zvezne gospodarske zbornice, ker gre pri primeru za dogovor o dolgoročni proizvodni kooperaciji.

Železniško transportno podjetje v Zagrebu je sklenilo uvesti na vozečih vlakih stalno radijsko zvezo za prenos pogovorov in podatkov z dispečerskimi centri. V naslednjih treh letih bodo te zveze delovale na celotni železniški mreži republike Hrvaške. Dela so bila poverjena zagrebškemu RIZ s tem, da bo sam dobavil 60 % opreme, preostali del pa njegov kooperant zahodnonemški Telefunken. Vrednost celotne investicije je ocenjena na 120 milijonov dinarjev. Z novimi napravami se bo zelo zmanjšala možnost železniških nesreč, mimo tega pa bodo potnike med vožnjo sproti obveščali o vsem pomembnem, npr. o zakasnitvah, zvezah z drugimi vlaki itd.

„Privredni pregled“ objavlja obširen članek o delovanju nuklearnega inštituta „Jožef Stefan“. V njem piše med drugim, da sta „Jožef Stefan“ in „Iskra“ dopolnila obstoječi samoupravni sporazum o znanstvenem in razvojnem sodelovanju z novimi določbami, ki bodo omogočile enakopraven odnos pri delitvi skupno ustvarjenega dohodka.

Nedavno srečanje in izmenjava mnenj med našimi predstavniki in funkcionarji evropske gospodarske skupnosti je podkrepilo sklep o nujnosti nadaljnje razširitve gospodarskih odnosov med našo državo in državami EGS. Poglavitna ovira pri razširitvi pa je trgovinski primanjkljaj Jugoslavije, ki je lani dosegel pri tej izmenjavi skoraj 2,3 milijarde dolarjev, pri čemer se razmerje letos tudi ni nič izboljšalo.

V panogi elektroindustrije so po mnenju gospodarske zbornice Slovenije največ storili za razvoj inovacij v „Iskri“ in „Gorenju“, pa tudi v črnuški „Elmi“ in mariborski „Elektrokovini“. Povsod predstavljajo ugoden začetek sprejeti posebni interni samoupravni akti in določila o spodbujanju novatorstva v delovnih organizacijah – tako poroča ljubljanski „Dnevnik“.

Sarajevski „Energoinvest“ namerava zgraditi v Čaplinji valjarno za hladno valjane trakove iz aluminija, ki bodo zaposlili približno 500 delavcev. Izdelovali bodo razne vrste aluminijevih folij v količini 20 tisoč ton na leto.

V okviru izgradnje novega železniškega vozlišča v Beogradu so pričeli pri gradnji nove železniške postaje. Zgradbo beogradske postaje bodo gradili po novem tehnološkem postopku od strehe proti tlem in ne kot je sedaj v navadi od tal navzgor. Na postaji bo 11 tirnic, nad njimi pa 400 m široka streha brez podpornikov. Načrte za postajo so izdelali domači arhitekti.

Beogradska „Narodna armija“ je objavila članek o „Iskri“, v katerem seznajajo svoje bralce o delovanju našega podjetja in zlasti o pripravljenosti naše teritorialne obrambe. Med drugim poroča, da so delavci v Kranju zbrali del svojih skromnih dohodkov za to, da so kupili protivionske topove. V prostem času se sedaj uče rokovanja na protivionskih poligonih.

Naša sodelavka v IC Stanka Buh je odgovarjala novinarju ljubljanskega „Stopa“, da obstaja v našem podjetju velika pripravljenost za obiskovanje gledaliških predstav, npr. ljubljanskega Šentjakobskega gledališča.

V članku „Brezplačne vstopnice za prireditve niso kultura“ navajajo „Večerne novosti“ iz Beograda, da sta kulturni problem v Sloveniji najbolje rešili ljubljanski „Lek“ in „Iskra“.

„Borba“ poroča, da je bil nedavni mednarodni sejem v srednjeameriški državi Salvador zelo obiskan. Jugoslovansko stojnico je obiskalo kar 400 tisoč obiskovalcev, ki so se zelo zanimali za naše izdelke. Žal pa se naši gospodarstveniki prav nič ne zanimajo za to tržišče, čeprav obstoječe velike možnosti, med drugim tudi za panogo elektroindustrije.

Predstavniki slovenskega podjetja „Petrol“ in konzorcija 19 največjih svetovnih bank so podpisali v Londonu pogodbo o kreditu 60 milijonov dolarjev, ki ga bodo porabili za izgradnjo plinovoda v Sloveniji. Po načrtu na bi zgradili v Sloveniji 622 km plinovodnega omrežja, ki bo dobavljaj plin iz Sovjetske zveze prek Avstrije na enem kraju in na drugem prek Italije in Bližnjega vzhoda. Kot smo v našem glasilu že pisali, je prevzela „Iskra“ del posla z dobavo telekomunikacijske in telemetrijske opreme v vrednosti 85 milijonov dinarjev.

Jugoslovanski sindikati ocenjujejo, da so delavci nepopolno in neredno obveščeni o proizvodnih in poslovnih dosežkih svoje delovne skupnosti, ker se obveščanje dotika le lastnih dosežkov, ne da bi jih vzporejali z uspehi ali pomanjkljivostmi v drugih delovnih okoljih. Namesto da bi posegli po izkušnjah drugih, se razčlenjevanje poslovanja običajno zadržuje le na vzporejanju dosežkov iz tekočega obdobja v lastni organizaciji – poroča Tanjug.

Ob obisku francoskega predsednika pri nas so pregledali dosedanje izmenjavo blaga med Jugoslavijo in Francijo. Seštevek je izredno majhen, saj smo izvozili lani v Francijo le 2 % od celotnega našega izvoza, uvozili pa za 4,6 %. Zanimivo je, da so lani največ prispevala pri izvozu v Francijo prav slovenska podjetja. Izvozila so za 1,8 milijarde izdelkov, to je več kot polovico celotnega jugoslovanskega izvoza v Francijo.

„Rudi Čajavec“ bo prihodnje leto pričel s proizvodnjo prenosnih barvnih televizorjev, prav tako pa tudi specialnih gramofonov na temelju najnovejših tehnologij. Zbral in uredil Marjan Kralj

Tudi likovniki so delavci

Pogovor v okviru akcije Človek—delo—kultura

Letošnji Teden komunista je potekal pod nazivom Človek — delo — kultura. V občini Ljubljana—Center se je pretekli teden zaključil z vrsto prireditve, med katerimi je bila tudi razstava Društva slovenskih likovnih umetnikov v vhodnem objektu naše poslovne stavbe, združena z zelo aktualnim pogovorom med likovnimi umetniki in delavci Iskre, oz. predstavniki ZKS.

V vhodni veži Iskre je bilo razstavljenih 20 likovnih del, kipov in slik, ki so vzbudili živo zanimanje in pozornost naših delavcev pa tudi na tuje poslovne partnerje je prikaz naredil velik vtis. Razstavo smo organizirali v sodelovanju s komitejem občinske konference ZKS Ljubljana—Center in z ustrežno komisijo Društva likovnih umetnikov.

Ob koncu razstave, v četrtek 16. decembra, je ZK Iskra pripravila razgovor med predstavniki delavskega sveta Iskre in predstavniki Društva slovenskih likovnih umetnikov, ki se ga je udeležilo okrog 40 ljudi, med njimi tudi član IK predsedstva ZKS Franc Šali, občinski sekretar ZKS Ljubljana Center Drago Flis in njegov namestnik Franc Završnik.

Razgovor, ki ga je vodil sekretar sveta ZK ZP Iskra Stane Preskar, je po uvodnih besedah stekel zelo sproščeno in odkrito tako, da je bil prav gotovo eden izmed najboljših na letos poudarjeno temo o odnosu med delavcem in kulturo.

Diskutanti so družno ugotovili, da umetnin, to je likovnih del še poznamo nekaj, pravzaprav pa ne poznamo avtorjev in še manj probleme, s katerimi se danes ubadajo likovni umetniki, predvsem mlajši.

Iz uvoda in razprave je izhajala želja, da najdemo stične točke med načeli zakona o združenem delu, ki govore o osvobojenem delu in idejami o enotnosti delavskega razreda ter zamislijo o vključevanju umetnikov in likovnikov še posebej v neposredno proizvodnjo.

Ta težnja po povezovanju likovnih umetnikov in delavcev pa se je odrazila spet v dveh premisah: kako umetniško ustvarjanje čim bolj približati delavcu, oz. širšemu krogu ljudi in kako naj se umetnik že sam delavcu čim bolj približa s tem, da svojo umetniško stvaritev oblikuje tako, da ga bo delavec razumel.

V razpravi, v kateri je sodelovala vrsta umetnikov in delavcev Iskre, so se razumljivo oglasili tudi likovni amaterji Iskre, ki so organizirani v društvu likovnikov Iskre šele leto, a so dosegli že precej lepih uspehov, tako v pogledu lastne kvalitete, kot v pogle-

du razširjanja množičnega posluha za umetnost. Razboršek je prikazal, kako so amaterji povečali svojo ustvarjalnost in v letu dni izpeljali kar 18 razstav po Jugoslaviji.

Boštjan Barborič je nato v kratkem nagovoru osvetlil naše sodelovanje z nekaterimi vidnimi slovenskimi likovnimi ustvarjalci in društvom kot celoto, kar se je konkretno odrazilo v več oblikah. Iskra je organizirala več likovnih razstav v svojih poslovnih prostorih, na primer razstavo slikarja Jožeta Spacala, pa tudi drugod, celo v tujini, konkretno prav zdaj v Milanu.

Razen tega je Iskra odkupila reprezentativno zbirko jugoslovanske grafike, ki jo še izpopolnjuje. Pri tem ne gre zgolj za mecenstvo in podpiranje umetnikov, ampak so korenine veliko globlje, saj je Iskra industrija, ki tudi sama zelo upošteva vizualno podobo svojih izdelkov.

Iskra je že zdavnaj sprejela poslovno usmeritev, da ni pomembna samo uporabnost izdelka, ampak tudi njegova oblikovna dovršenost, se pravi dizajn. V Iskri imamo vrsto svojih lastnih oblikovalcev, sodelujemo pa tudi z mnogimi oblikovalci zunaj Iskre. Dobili smo že več priznanj prav zaradi sodelovanja na tem področju in to usmeritev bomo uresničevali tudi v prihodnje, zato nam je stik z likovniki vselej toliko bolj dragocen.

V razpravi umetnikov smo slišali več pohval na račun lepe arhitekture Iskrine stolpnice, ki jo tudi z likovno opremo sistematično dopolnjujemo. Sprejet je bil torej predlog nekaterih članov Iskre, da bi vhodni objekt sploh lahko dodatno služil kot nekakšno likovno razstavišče, kot dopolnilo Narodne, Moderne in Male, oz. mestne galerije, predvsem za predstavljanje del mladih umetnikov.

Umetniki so z velikim veseljem sprejeli to pobudo, saj se jim na ta način odpirajo nova vrata. To bo toliko važnejše glede na to, da se mladi likovniki danes s težavo prebijajo. Likovniki so v razpravi, ki se je razvila, spontano prikazali svoj nerešeni status. Na Slovenskem je prek 200 likovnih umetnikov s svobodnim poklicem, ki nimajo urejenega položaja, tako finančnega kot delovnega, to je nimajo ateljejev in ne potrebnega materiala, kot so orodje, kamen, bron itd. Gotovo pa je ključ do vsega tega vprašanje dela, naročil povezave z delovnimi organizacijami.

V razpravi se je z daljšim, tehtnim razmišljanjem na to temo oglašil tudi Franc Šali in nakazal vrsto možnih rešitev, ki bi na osnovi zakona o združenem delu lahko rešile mnoga stanovska vprašanja naših svobodnih umetnikov.

Na začetku je izrazil prepričanje, da ni nič nenavadnega, če se je prav

Iskra kot prva povezala s problematiko likovnega ustvarjanja in nakazala možnost povezovanja teh delavcev z neposrednimi proizvajalci za strojem, kajti tudi umetniški ustvarjalci so v osnovi delavci. „Iskra je bila vedno nosilec naprednih idej,“ je naglasil Franc Šali. „Med prvimi je uveljavila samoupravni koncept organiziranja dela, med prvimi je oblikovala temeljne organizacije združenega dela in tudi danes je med prvimi pri uresničevanju nove ustave in zakona o združenem delu.“

Iz vsega tega so se izoblikovale ob koncu že zelo konkretne zamisli na področju povezovanja likovnikov in ZP Iskra, kar bi lahko služilo kot zgled in spodbuda tudi nasploh pri vključevanju umetnikov v konkretno proizvodnjo in družbeni razvoj. Umetnikom bomo skušali zagotoviti večjo udeležbo pri okrasitvi notranjih prostorov in arhitekturnega pročelja, pa tudi pri urejanju okolja v širšem smislu. Amaterskim umetnikom v Iskri bo zagotovljena mentorska pomoč, da se bodo lahko še bolje razvijali. Razen tega bo Iskra pritegnila likovne umetnike v združeno delo na področju oblikovanja proizvodov.

Seveda pa to ni samo stvar Iskre, oz. enega podjetja, ampak veliko širše skupnosti z mnogimi važnimi dejavniki: Tudi gospodarska zbornica in sindikati ter SZDL bi morale pri tem pokazati večjo zavzetost.

Zivahna razprava je odprla kopico vprašanj, na katera ni bilo moč odgovoriti takoj in z enega mesta. Zato so se dogovorili, da je treba organizirati še nekaj sestankov na pobudo likovnih umetnikov, ki bi obravnavali še bolj specifično problematiko. Občinski komitej ZKS pa je poleg tega prevzel pobudo za skupni razgovor s predstavniki Gospodarske zbornice, sindikatov in SZDL, na katerem bi govorili o sistematičnem vključevanju likovnih umetnikov v delo pri izvajanju arhitektonskih projektov in likovnem reševanju prostorov in okolja.

Mara Ovsenik

Srečno v novo leto

*V zvoniku starem polnoč bije,
da se daleč sliši čez ravan,
z udarcem vsakim bližje
prihaja novoletni dan.*

*Usta ustom poljub naj dajo
krepko stisnimo si dlan,
pa izrečimo to čestitko malo;
„Srečno, srečno v novoletni dan...“*

O SAMOZAŠČITI PREBIVALSTVA

(Nadaljevanje s 4. strani)

membem faktor upornosti našega splošnega ljudskega odpora ob agresiji. S samozaščito bomo zmanjšali žrtve med ljudmi in materialno škodo tako ob vseh vrstah vojnih akcij kot tudi ob elementarnih in drugih nesrečah.

Znanje, ki si ga bomo pridobili s svojim usposabljanjem za samozaščito, nam bo prišlo prav tudi ob vsakodnevnih nesrečah, ki se nam dogajajo na delovnem mestu, na cesti, doma ali kjerkoli.

Alojz Boc

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalni organizaciji Elektromehanike ISKRA Kranj za denarni prispevek, kakor tudi ZB Elektromehanike za podarjeni šopek in obisk na domu, v času mojega okrevanja

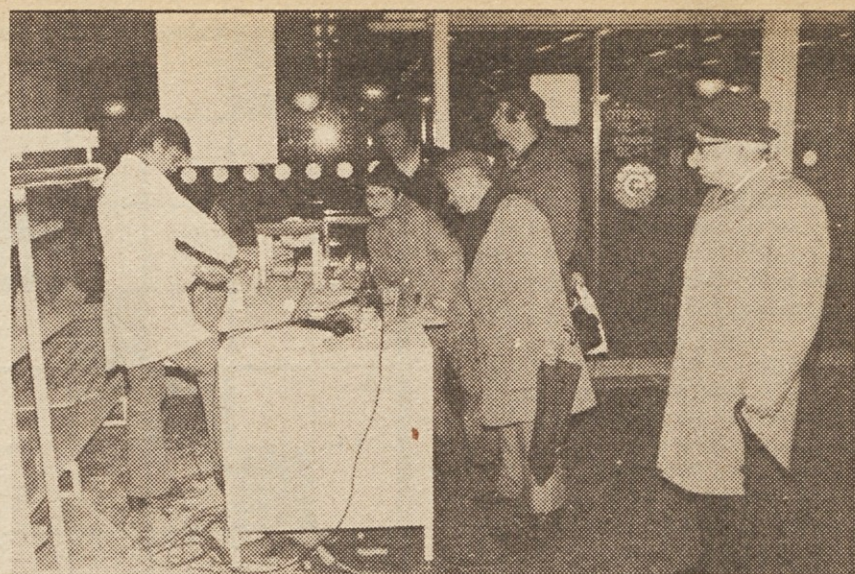
Pavla Knapič
TOZD TEA — ploščati rele

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža
IVANA MRAKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem ATC — LABORE za izraženo sožalje, cvetje in denarno pomoč

Etelka Mrak

Minuli teden je bila v ljubljanskem Maximarketu demonstracija delovanja Iskrinih Klip-Klap orodij. Prikaz je med obiskovalci zbudil veliko zanimanje, orodje pa je bilo tiste dni moč kupiti z 10-odstotnim popustom

Delovanje Klip-Klap orodij je demonstriral Janko Cimprič. O pomenu takšnega predstavljanja je dejal naslednje: „Demonstracija orodij je gotovo najboljši in najbolj neposreden stik med prodajalcem in kupcem. Slednji se lahko na enem mestu seznani z delovanjem orodij in jih lahko tam tudi kupi. Kupcu lahko hkrati še bolj podrobno kot na navodilih svetujemo, kako naj uporablja hobi orodja, kaj vse je moč z njimi narediti, prepriča se lahko v kakovost naših izdelkov in podobno. Predpogoj za uspešno takšno demonstracijo pa je seveda tudi dobra reklama. Poglejte, ko smo na primer v ljubljanski Nami pred dnevi predstavili delovanje naših orodij, je bilo tam malo zanimanja, v Maximarketu pa smo predhodno izvedli uspešno reklamno akcijo, zato so obisk in tudi prodajni rezultati dosti večji.“

Z občnega zbora Društva likovnikov Iskre

Dne 10. decembra ob 12,30 so se zbrali člani likovnega društva v sejni sobi poslovne zgradbe na svoj občni zbor, ki je potekal po ustaljenem dnevnem redu. Navzočim je Ivo Razboršek podal izčrpno poročilo o dosežanju delu in razstavah, ki so bile po Jugoslaviji. Skupaj smo imeli 17 razstav. Poudaril je zelo prisrčen sprejem v Skopju, Prištini, Sarajevu, Ljubljani, Šentjernej in v Sevnici.

V razpravo so nato posegli vsi navzoči, med njimi tudi Edo Intihar, ki se je zavzemal, da bi se povezali z ustvarjalci invalidi. Po razrešnici staremu odboru je sledila izvolitev novega odbora Društva likovnikov ZP Iskra: Jože Volarič, predsednik, Štefan Horvat, podpredsednik, Martin Goricanec, Miha Kač in Ivo Razboršek kot člani. Štefan Horvat je nato podal program dela, katerega so navzoči dopolnili in sprejeli tudi predračun za leto 1977.

Štefan Horvat — podpredsednik Društva likovnikov Iskre.

Podroben program dela in razstav bo odbor še obdelal in ga bomo objavili pozneje.

Iz tega mesta bi se zahvalil vsem, ki so prispevali in omogočili razstave, posebno zahvala pa sindikalni organizaciji ZP Iskra in Janezu Silcu za vsestransko pomoč.

Štefan Horvat

RAZMIŠLJANJE OB NOVEM LETU

Delavec mojstru

Običajno ob prehodu iz leta v leto svojim dragim in najdražjim zaželimo kaj. Zato smatram za samo ob sebi umevno, da predvsem tebi, moj ljubi mojster zase hočem prav vse tisto, kar v minulem času sam pozabljam.

Torej mir rabim!

Presenečen si, ko ti moram sam brez hvalisanja oznaniti, da ne sovražim niti dela niti tebe in me nič ne moti, da imaš ob tem približevanju kaj misliti. Da delam, čutim sam, kar pa vedo tudi drugi in zato bo prav, da ob tem še kdo hoče kaj vedeti, spoznati in se morda, vsaj za hip, če že ne več zamisliti.

Ves človek, nujno ni, da za to, če nekdo molči in tako tudi prenaša maltretiranje koga — uspe vzdržati vse svoje kratko življenje. Čuj — včasih lahko v komu tudi — prekipi! Glej — in tako je z mano sedaj. Da pa med nama ne bi prišlo do grobih misli, smatram za prav — kar tudi je potrebno, da te seznanim s tem, kar sam — morda res ne veš.

Nikdar nisem zanimal, da ljudi nimam rad, če to so.

Tako je to — po vsej verjetnosti si niti misliti ne moreš moje neizmerne sreče, ki mi sledi ob dejstvu, da ti bom še kako hvaležen, ko ne boš več upiral prsta vame, me ne več „trkal“ v hrbet in tako dalje, ne več počel vsega tistega, kar ne sodi v sožitje ljudi, ki imajo resen namen vzdržati... To ti hočem reči, zakaj čas je, da se oveš in spoznaš, da nisem nikogaršnji, najmanj pa tvoj — kaznjene!

Nimam namena biti — ne hlapec, ne pes!

Prosim te, prosim, prosim!!!

Sicer pa — očitno je preočitno, da ti zaman tega ne nameravam po tej poti niti, ker je vzrok: je!

Dragi človek — toliko pač življenje poznam in vem, da imam kar prav, ko ti vsem v premislek ponavljam — kako napačno me sodiš, ker si res zaman prepričan, da imaš prav s svojim načinom: to je nenačin, to je toga pravica. Kje je dokaz, da ne smem biti tudi jaz — človek! Kako prav bi bilo, da tudi ti v sočloveku predvsem vidiš prvo sebe — svojo pot (!) in šele zatem (če boš še ohranil to tako tako prepričanje!) poizkušaš izterjavati vsa tista, sicer načelna, kljub vsemu pa votla, pretirano nemogoča dejanja, ki hromijo tako tebe kot okolje... Vedi, da tvoja dejanja predvsem tebe samega zapirajo v lastni krog praznine.

Jo, se mi smili! Ko bi vsaj slutiti znal...

Pa, da ne pozabim — nič slabega ni v mojem namenu približati te in seznaniti samo z eno in isto, za vse vsem končnoveljavno resnico vprašljivosti: — KDO in KAJ sploh si? Sem!

Prosim te, ne pozabi, da tovarna nič manj bolj tvoja ni kot moja je! Toliko mojstrov sem že preživel, da ti po najboljši volji ne enakega ne morem zaželejti in te tudi s tega vidika primerno in popolnoma odkritosrčno z delom svojih rok, če lebdiš nad mano, ali bolje — ne, pozdravljam, tvoj

KOS

Industrija elementov za elektroniko, n. sub. o. Ljubljana, Stegne 17 DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH STROKOVNIH SLUŽB

vabi

k sodelovanju in objavlja prosta delovna mesta:

PROGRAMSKO TEHNIČNO PODROČJE — Sektor za avtomatizacijo

- 2 KONSTRUKTERJA — PROJEKTANTA
- 1 RAZVIJALCA — PROJEKTANTA
- 2 KONSTRUKTERJA I.

Pogoji:

pod 1:

visoka izobrazba strojne smeri, 3 leta prakse ali višja izobrazba strojne smeri, 6 let prakse, pasivno znanje angleščine ali nemščine

pod 2:

visoka izobrazba — elektronika, 3 leta prakse ali višja izobrazba elektronika, 6 let prakse, pasivno znanje angleščine ali nemščine

pod 3.:

visoka izobrazba strojne smeri, 2 leti prakse ali višja izobrazba strojne smeri, 4 leta prakse, pasivno znanje angleščine ali nemščine

SPLOŠNO KADROVSKO PODROČJE

1. PRAVNIKA
2. TAJNIKA DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ

Pogoji:

pod 1:

diplomirani pravnik, sodni izpit, 3 leta prakse

pod 2:

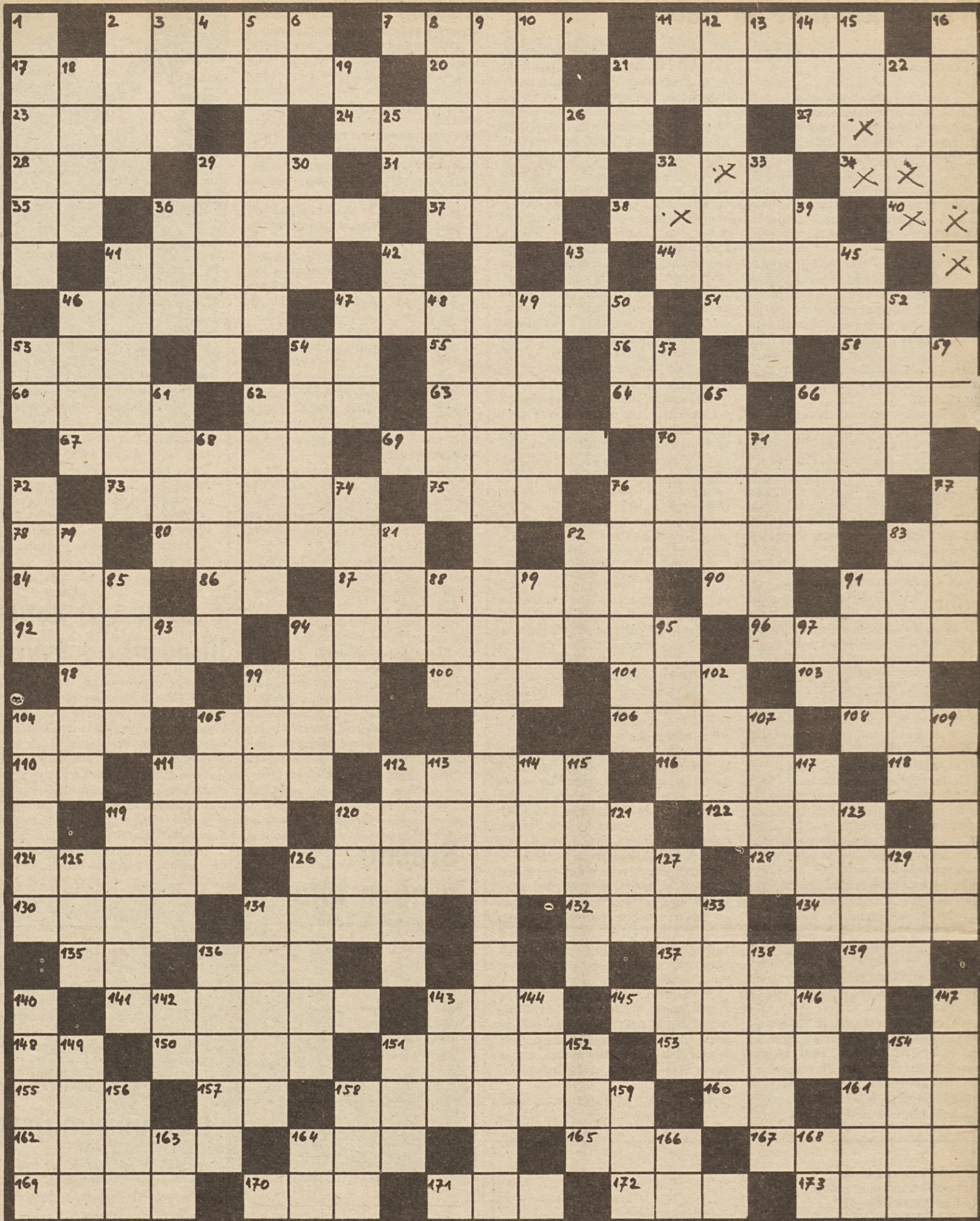
višja izobrazba politološke, pravne, sociološke ali upravne smeri, 3 leta prakse, znanje strojepisja, moralno-politična neoporečnost in aktivnost v organih DPO

Prevozi delavcev na delo in z dela so urejeni s tovarniškimi avtobusi na relaciji Kolodvor — Stegne z vmesnimi postajami. Pismene prijave sprejema kadrovska služba ISKRA — IEZE, Ljubljana — Stegne 17, v 15 dneh po objavi.

Nagradna križanka

VODORAVNO: 2. vrsta tkanine, 7. breme, naloženo, 11. večje glasbeno delo, 17. izpiralo, 20. Krajevna skupnost Dravljje, 21. posnemalec, oponašalec, 23. skrb, varstvo, 24. človek, ki dela na terenu, 27. osnova, podlaga, 28. krilo nekdanje rimske legije, 29. generacija, rodovina, 31. del pristanišča, 32. mednarodni klic na pomoč, 34. kraj pri Trziču, 35. osebni zaimsek, 36. ara, naplačilo, 37. naš otok, posebno znan iz NOV, 38. pripadnik jezikovno sorodnih ljudstev, 40. nikalnica, 41. kraj na Hrvaškem (motokros), 44. model za ulivanje, 46. morska žival, 47. predmet, ali bitje, ki prinaša srečo, 51. gora na Primorskem, 53. naš otok, 54. kratica za akademski naslov, 55. enota za delo, 56. kratica za našo humano organizacijo, 58. radiotelevizija, 60. država v Indiji, 62. atletska disciplina, 63. gibanje vode, 64. sladkovodna riba, 66. država v ZDA, 67. kozaški poveljnik, 69. se ne vozi, pač pa hodi, 70. ena izmed dimenzij, 73. naprava, 75. koroški narodni ples, 76. upodabljač umetnik, 78. Ivan Kreft, 80. vetrovka, 82. gora v Julijskih Alpah, 83. osebni zaimsek, 84. industrijska rastlina, 86. kratica za: vse v redu, 87. pristaniško mesto na z. obali Sicilije, 90. kratica za opomba, 91. napad na kraljico pri šahu, 92. ime francoskega filmskega igralca Delona, 94. tuje žensko ime, tudi kapljice za srce, 96. mesto v Italiji, 98. staroslovanska črka, 99. vzročni veznik, 100. predstavlja nevarnost za plovbo v vodi, 101. kratica naše armade, 103. moško ime, 104. kesanje, obžalovanje, 105. znak v glasbi, ki pomeni, da je del skladbe treba ponavljati, 106. reka na Portugalskem, 108. Aleksander N. Savič, 110. osebni zaimsek, 111. listnato drevo, 112. posoda, 116. angleški plemiški naslov, 118. Anton Oberstar, 119. ročno orodje, 120. strokovnjak za pse, 122. tuje moško ime, 124. jezero v Sovjetski zvezi, 126. oropanje, 128. visokotrvanata stopa v tropskem pasu Amerike, 130. natrijev karbonat, 131. uvodna misel, geslo, 132. grški junak pred Trojo, 134. klic, poziv, 135. predlog, 136. eden izmed TV sistemov, 137. igralec Radko Polič, 139. Oskar Kovačič, 141. sovjetski slikar, 143. termin, določen čas, 145. mesto v Istri (E bi moral zamenjati O), 148. Alpe Adria, 150. poldrag kamen, 151. polomija, 153. športni rekvizit, 154. Hinko Lucič, 155. kratica naše TOZD na Stegnah v Ljubljani, 157. središče vrtenja, 158. posebna vrsta ženskega ročnega dela, 160. kemijski znak za radij, 161. boginja jeze, 162. svetilo za ojačitev svetlobnega sevanja, 164. pri-slov kraja, 165. del posode, 167. namera, 169. pristaniško mesto v Alžiriji, 170. slovenski zgodovinar, 171. del obraza, 172. pripadnik slovanskega naroda, 173. reka v Sovjetski zvezi.

NAVPIČNO: 1. eden izmed avtoelektričnih izdelkov, 2. vrsta apnenca,

Ustanovljen Klub inovatorjev

V okviru Kluba štipendistov Iskre je bil ustanovljen Klub inovatorjev s sedežem na Elektrotehnični šoli, Vegova 4 (kletni prostori). Član kluba lahko postane vsak štipendist Iskre, ki ne ponavlja letnika. Vsak član bo seznanjen s pravilnikom kluba in se ga bo moral dosledno držati. Pri delu v klubu bo članu zagotovljena strokovna pomoč, orodje, instrumenti in material (linearni in ne-linearni elementi). Ker je to Klub inovatorjev, bo zelo zaželeno ustvarjalno delo. Vsi, ki vas zanima delo v tem klubu, se prijavite v Službi štipendiranja Prešernova 27, do 15. januarja 1977.

O času prvega sestanka boste obveščeni po pošti.
Upravni odbor Kluba inovatorjev: Miran Gaser, Dušan Zalar, Andrej, Krajnc, Valentin Odar, Dušan Lozej in Ivan Metelko.

ŠE NEKAJ PROSTIH MEST V SMUČARSKIH TEČAJIH

Počitniška skupnost Iskre sporoča, da je še vedno nekaj prostih mest za:

- I. smučarski tečaj v Gozd Martuljku
od 22. 1. do 29. 1. 1977 in od 29. 1. do 5. 2. 1977
cena paketa: odrasli 1.350,00 din
otroci do 15 let 1.100,00 din
- II. smučanje pod strokovnim vodstvom v Kranjski gori
od 31. 1. do 6. 2. in od 13. 2. do 20. 2. 1977
cena paketa: odrasli od 1.300,00 do 1.600,00 din
otroci do 7 let od 1.000,00 do 1.200,00 din

3. turški velikaš, 4. kazalni zaimsek, 5. poznavalec kulture in načina življenja narodov, 6. bodrilnica, 8. del avtoelektričnega izdelka, 9. naša novoletna čestitka, 10. razmerje, relacija, 11. Oto Malenšek, 12. bolesten zažigalec, 13. romanski veznik, 14. naš otok, 15. pergamski kralj, 16. koder las, žarek svetlobe, 18. izdelek TOZD TELA, 19. skrajni del suhe zemlje v vodi, 21. Ivan Cankar, 22. oblika kisika, 25. pripovedna pesem, 26. španski spolnik, 29. stroj, ki dozdevno samodejno opravlja določene gibe, 30. del ladjedelnice, 32. zvok pri sekanju, 33. močan človek, 36. dvojica, 39. vrsta morske ribe, 41. stiska, neugoden položaj, 42. Sarajevo, 43. gora v Švici, 45. vratar, 46. rod, pleme, 47. nebesni pojav, 48. stran neba, 49. Aquila, 50. umetnost (lat.), 52. postava, 53. veznik, 54. plačilno sredstvo, 57. kraj na Koroškem (Voranc), 59. Vinko Hvalc, 61. kartonski izdelek, 62. vrsta igre s kartami, 65. del Bleda, 66. obrtnik, 68. Massenetova opera 71. žirafi podobna žival, 72. glavno mesto Peruja, 74. rusko žensko ime, 76. položaj, 77. ime heroja Marinka, 79. razbeljen in na hitro ohlajen kos železa, 81. zmeda, nered, 88. stvar, 89. pogorje v

Afriki, 91. „izdelek“ barja, 93. kemijski znak za iridij, 94. znanost, 95. aluminij in berilij, 97. mestni odbor, 99. ogljarska naprava, 102. mesto v Romuniji, 104. velikan, 105. krajša oblika kilograma, 107. planinska ptica, roparica, 109. hitro in visoko rastoče listnato drevo, 111. način ekipnega tekmovanja, zveza, 112. vodi letalo, 113. osebni zaimsek, 114. ljubkovalna oblika ženskega imena, 115. prečna nit v tkanini, 117. drugo ime za Vojvodina, 119. del bicikla, 120. Komunistična partija Tunizije, 121. dedna zasnova, 123. napitek, 125. romanska nikalnica, 126. ikravec, 127. pobožen, 129. nedoločni zaimsek, 131. mesto v Anatoliji, 133. listnato drevo, 136. slovenski skladatelj, 138. Rom, 140. mlečni izdelek, 142. ljudska pritrdilnica, 143. stik dveh ploskev, 144. debela palica, 146. predlog, 147. slovenski slikar, 149. Ober, 151. povrtina za juho, 152. čas brez vojne, 154. korenina, ki jo nastrgano jemo z mesom, 156. Nikolaj S. Antonov, 158. zadevek v športni igri, 159. nasprotje dneva, 161. naziv, 163. glavni števnik, 164. kemijski znak za galij, 166. pogojna členica, 168. kemijski znak za lahko kovino.

VABILO NA NOVOLETNI PLES

Kulturna komisija pri KS OO ZSMS DO Iskra - Elektromehanika in ansambel „Modrina“ vas vabita na novoletni ples 1. januarja 1977 ob 18. uri v dvorani Kulturnega doma na Primskovem v Kranju. Prireditve bodo popestrili razni svetlobni efekti.

Vabljeni!

RAZPIS NAGRAD

Za pravilne rešitve današnje nagradne križanke smo pripravili naslednje nagrade:

1. nagrada 150 din
2. nagrada 100 din
- 5 nagrad po 50 din.

Pravilne rešitve nagradne križanke pošljite na naslov: Uredništvo „Iskra“, Ljubljana, Prešernova c. 27, najkasneje do ponedeljka, 10. januarja 1977, ko bomo v uredništvu izžrebali srečne dobitnike.

ISKRA - glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj - Urejuje uredniški odbor - Glavni urednik: Bogo Mohor, v. d. odgovornega urednika Janez Šilc - Izhaja tedensko - Rokopisov ne vračamo - Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 - Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.